

SUOMEN VALTUUSKUNNAN LOPPURAPORTTI

UNFCCC:N ILMASTONEUVOTTELUT DOHA, QATAR 26.11.–8.12.2012

Raportti seuraavista kokouksista

- YK:n ilmastopimuksen osapuolikokouksen 18. istunto (COP 18)
- Kioton pöytäkirjan osapuolikokouksen 8. istunto (CMP 8)
- Ilmastopimuksen pitkän aikavälin yhteistyötä käsittelevän ad hoc -työryhmän (AWG-LCA) 15. istunto
- Kioton pöytäkirjaan kuuluvien kehittyneiden maiden tulevia velvoitteita tarkastelevan ad hoc -työryhmän (AWG-KP) 17. istunto
- Durbanin toimintaohjelman (ADP) 1. istunto
- Tieteellisteknisen avustavan toimielimen 37. istunto (SBSTA 37)
- Toimeenpanoa seuraavan alaelimen 37. istunto (SBI 37)

Sekä liitteenä

- Suomen valtuuskunta Dohan ilmastoneuvotteluissa
- Ympäristöministeri Ville Niinistön puhe kokouksen korkean tason osuuden aikana
- Kioton pöytäkirjan B-liite
- Raportissa käytetyt lyhenteet

Sisällysluettelo

1. YHTEENVETO	4
1.1. Yleisarvio tuloksista	4
2. YK:N ILMASTOSOPIMUKSEN OSAPUOLIKOKOUKSEN 18. ISTUNTO (COP 18)	6
2.1. Avausistunto	6
2.2. Ilmastorahoitus	6
2.3. Korkean tason osuus	6
3. KIOTON PÖYTÄKIRJAN OSAPUOLIKOKOUKSEN 8. ISTUNTO (CMP 8).....	7
3.1. Avausistunto	7
3.2. Mekanismit	7
3.2.1. Puhtaan kehityksen mekanismiin (CDM) liittyvät asiat (CMP 7)	7
3.2.2. Yhteistoteutukseen liittyvät asiat (CMP 8).....	7
3.3. Oikeudelliset asiat	7
3.3.1. Kazakstanin ehdotus Kioton pöytäkirjan muuttamiseksi (CMP 6)	7
3.3.2. Kioton pöytäkirjan noudattamista valvovan (compliance) komitean raportti (CMP 9a).....	8
3.3.3. Erioikeudet ja vapaudet (CMP 18c)	8
4. DURBANIN TOIMINTAOHJELMAN (ADP) 1. ISTUNTO	8
5. PITKÄN AIKAVÄLIN YHTEISTYÖTÄ ILMASTONMUUTOKSEEN VASTAAMISEKSI KÄSITTELEVÄN AD-HOC -TYÖRYHMÄN (AWG-LCA) 15. ISTUNTO.....	9
5.1. Yhteinen näkemys pitkän aikavälin tavoitteesta (LCA 3a)	9
5.2. LCA 3b	10
5.2.1. Päästöjen vähentäminen (LCA 3bi ja LCA 3bii).....	10
5.2.2. Metsäkatoa hillitsevä REDD+ -mekanismi (LCA 3biii)	10
5.2.3. Uudet joustokeinot (LCA 3bv)	11
5.2.4. Vastatoimien taloudelliset ja yhteiskunnalliset seuraukset (LCA 3bvi)	11
5.3. Sopeutuminen ilmastomuutoksen haitallisiin vaikutuksiin (LCA 3c).....	11
5.4. Rahoituskysymykset (LCA 3e)	12
5.7. Tavoitetarkastelu (review) (LCA 4)	12
6. KIOTON PÖYTÄKIRJAAN KUULUVIEN KEHITTYNEIDEN MAIDEN TULEVIA VELVOITTEITA TARKASTELEVAN AD-HOC -TYÖRYHMÄN (AWG-KP) 17. ISTUNTO	12

6.1. Päästövähennysvelvoitteet ja niiden tavoitetason tarkastelu	12
6.2. Päästöyksiköiden ylijäämä toisella velvoitekaudella / AAU:t.....	14
6.3. Kioton pöytäkirjan joustomekanismien käyttöoikeus toisella velvoitekaudella.....	15
6.4. Oikeudelliset asiat	16
7. SOPIMUKSEN JA PÖYTÄKIRJAN ALAELINTEN (SBI / SBSTA) 37. ISTUNNOT	17
7.1. Teollisuusmaiden kasvihuonekaasuinventaarioita ja maaraaportteja koskevat yhteenvetoraportit (SBI 3a, SBI 3b, SBI 3c, SBSTA 11e, SBSTA 12e, SBSTA 12f).....	17
7.2. Kehitysmaiden kansalliset tiedonannot (SBI 4)	17
7.2.1. Kehitysmaiden raporttien tekoa tukeva asiantuntijaryhmä / Consultative Group of Experts (CGE) (SBI 4a)	17
7.2.2. Liitteeseen 1 kuulumattomien maiden tiedonantojen sisältö.....	17
7.2.3. Taloudellinen ja tekninen tuki (SBI 4c).....	17
7.3. Kehitysmaiden hillintätoimet (SBI 5).....	18
7.3.1. Prototyypirekisteri (SBI 5a).....	18
7.3.2. Kehitysmaiden konsultaatio ja arviointiprosessi (ICA) (SBI 5b)	18
7.4. Rahoituskysymykset (SBI 6, COP 11a-f, CMP 10a-b)	18
7.5. Ilmastopimuksen artiklojen 4.8 ja 4.9 toimeenpano (SBI 7).....	19
7.5.1. Edistyminen päätöksen 1/CP.10 toimeenpanossa (ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja vastatoimet) (SBI 7a).....	19
7.5.2. Vähiten kehittyneitä maita koskevat asiat (SBI 7b).....	19
7.6. Sopeutumiskomitean raportti (SBI 8 ja SBSTA 4).....	19
7.7. Kansalliset sopeutumissuunnitelmat (SBI 9).....	19
7.8. Vahingot ja menetykset (loss and damage) (SBI 10)	20
7.9. Vastatoimien haitalliset vaikutukset (Kioton pöytäkirjan artikkeli 3.14) (SBI 11)	20
7.10. Foorumi ja työohjelma vastatoimien toimeenpanon vaikutuksesta (SBI 12 ja SBSTA 8).....	20
7.11. Teknologioiden kehitys ja siirto (SBI 13, SBSTA 6 ja LCA 3d)	21
7.13. Artikla 6 (SBI 14).....	21
7.14. Kehitysmaiden toimintavalmiuksien vahvistaminen (SBI 15 ja LCA 3f)	22
7.15. Muutosehdotus Kioton pöytäkirjan muuttamisesta valvontajärjestelmän osalta (SBI 16).....	22
7.16. Puhtaan kehityksen mekanismin valituselin (SBI 17)	22
7.17. Velvoitekausivaranto (Commitment period reserve, CPR) (SBI 18)	22
7.18. Päästöyksiköiden kansainvälinen kirjausjärjestelmä (International Transaction Log, ITL) (SBI 19)	23
7.19. Nairobun työohjelma ilmastonmuutoksen vaikutuksista, haavoittuvuudesta ja sopeutumisesta (NWP) (SBSTA 3).....	23

7.20. Metsäkatoa hillitsevä REDD+ -mekanismi (SBSTA 5)	23
7.21. Tutkimus ja systemaattinen havainnointi (SBSTA 7)	23
7.22. Poliitiikkatoimien haitalliset vaikutukset (Kioton pöytäkirjan artikkeli 2.3) (SBSTA 9)	24
7.23. Maatalous (SBSTA 10)	24
7.24. Ilmastositomuksen alaiset metodologiset kysymykset (SBSTA 11)	24
7.24.1. Kaksivuotisraporttien taulukot (SBSTA 11a).....	24
7.24.2. Kaksivuotisraporttien, maaraporttien sekä inventaarioraporttien tarkastusohjeet (SBSTA 11b)	25
7.24.3. Kansallisesti soveltuvat päästövähennystoimet (NAMA) koskevat MRV-ohjeet (SBSTA 11c)	25
7.25. Kioton pöytäkirjan alaiset metodologiset kysymykset (SBSTA 12)	26
7.25.1. Hiilidioksidin talteenotto ja varastointi puhtaan kehityksen mekanismin (CDM) hanketyypinä (SBSTA 12a)	26
7.25.2. LULUCF (SBSTA 12b).....	26
7.25.3. Kioton pöytäkirjan artikloita 5, 7, 8 koskevien päätösten uudistaminen (SBSTA 12c)	27
7.25.4. Uudet F-kaasulaitokset puhtaan kehityksen mekanismin hankkeina (SBSTA 12d)	27
8. MUUT ASIAT.....	27
8.1. Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen.....	27
9. OHEISTAPAHTUMAT	28
9.1. Exploring practical experience of NAMAs and MRV requirements (3.12.2013).....	28
10. LIITTEET	30
Liite 1. Suomen valtuuskunta Dohan ilmastoneuvotteluissa.....	30
Liite 2. Ympäristöministeri Ville Niinistön puhe korkean tason osuuden aikana	31
Liite 3. Kioton pöytäkirjan B-liite	33
Liite 4. Raportissa käytetyt lyhenteet	36

1. YHTEENVETO

1.1. Yleisarvio tuloksista

YK:n ilmastopimuksen (UNFCCC) 18. osapuolikokous (COP18) ja Kioton pöytäkirjan 8. osapuolikokous (CMP8) Dohassa, Qatarissa saatiin päätökseen lauantaina 8.12.2012 klo 22.00. Dohan tärkeimmät päätökset koostuvat seuraavista osista:

- Kioton pöytäkirjan muutokset ja toinen velvoitekausi
- Neuvotteluprosessin yksinkertaistaminen: AWG-LCA (Ilmastopimuksen pitkän aikavälin yhteistyötä käsittelevä ad hoc -työryhmä) ja AWG-KP (Kioton pöytäkirjaan kuuluvien kehittyneiden maiden tulevia velvoitteita tarkastelevan ad hoc -työryhmä) -raiteiden päättäminen ja neuvottelujen jatkaminen Durbanin toimintaohjelman (ADP) alla
- Työohjelma ADP-raiteelle vuosille 2013–2015 uuden, vuonna 2020 voimaan tulevan ilmastopimuksen saavuttamiseksi sekä kunnianhimon nostamiseksi ennen vuotta 2020
- Ilmastorahoitus: Kehittyneiden maiden on lisättävä ponnistelujaan rahoituksen tarjoamiseksi vuosina 2013–2015 vähintään lyhyen aikavälin rahoituskauden 2010–2012 keskimääräisellä tasolla. Lisäksi vuoden 2013 kuluessa saadaan tietoa strategioista ja lähestymistavoista rahoituksen nostamiseksi kohti vuoden 2020 tavoitetta.
- Vahingot ja menetykset (loss & damage): Aletaan selvittää tarvittavia institutionaalisia järjestelyjä

Kioton pöytäkirjan toinen velvoitekausi alkaa 1.1.2013 ja kestää kahdeksan vuotta, päättyen 31.12.2020. Toiselle velvoitekaudelle osallistuvat seuraavat maat (mukana myös määrälliset päästövähennys- tai rajoitustavoitteet): Australia (0,5 %), EU (20 %), Islanti (20 %), *Kazakstan (5 %), Kroatia (20 %), Liechtenstein (16 %), Monaco (22 %), Norja (16 %), Sveitsi (15,8 %), *Ukraina (24 %) ja *Valko-Venäjä (12 %).¹

Toiseen velvoitekauteen osallistuvien maiden tulee tarkastella päästövelvoitteidensa kunnianhimoa vuoteen 2014 mennessä. Ensimmäiseltä velvoitekaudelta ylijääneet päästöyksiköt voi siirtää täysimääräisesti uudelle kaudelle, mutta niiden ostoa rajoitettiin merkittävästi ja ne siirretään erilliseen varantoon. Mekanismien käyttöoikeuden suhteen maat, joilla ei ole velvoitetta toisella velvoitekaudella, eivät voi käyttää Kioton mekanismeja, kun taas toiseen velvoitekauteen osallistuvat maat voivat käyttää heti puhtaan kehityksen mekanismeja (CDM) ja myöhemmin myös yhteistoteutusta (JI) sekä kansainvälistä päästökauppaa.

Neuvottelujen rakenne selkiytyi, kun kahden aikaisemman raiteen, AWG-LCA:n ja AWG-KP:n, työ saatiin päätökseen ja neuvottelut jatkuvat kohti uutta sopimusta Durbanin toimintaohjelman (ADP) alla. ADP:lle saatiin luotua Dohassa työohjelma vuoteen 2015 saakka, jolloin uuden ilmastopimuksen tulee olla valmis. Vuonna 2013 pyritään pitämään ylimääräisiä ADP:n kokouksia ja työpajoja sekä selvittämään toimia, joilla voitaisiin lisätä päästövähennysten kunnianhimoa jo ennen vuotta 2020.

Dohassa nähtiin vain yksi kokonaan uusi päästövähennyslupaus: Dominikaaninen tasavalta ilmoitti vähentävänsä päästöjä 25 % vuoden 2010 tasolta vuoteen 2030 mennessä. Kioton pöytäkirjan neuvotteluissa monet maat, jotka olivat esittäneet haarukan päästövähennykselle, päivittivät Dohassa lukunsa haarukan alapäähän (matala päästövähennys). Mitään yllätyksiä neuvotteluissa ei

¹ *Ratifiointi näiden maiden osalta näyttää vielä epävarmalta.

nähty ja toisen velvoitekauden kunnianhimo jäi hyvin alhaiseksi. Tähän vaikuttavat itse päästövähennysten alhainen taso, mutta osaltaan myös sovitut säännöt koskien päästöyksiköiden ylijäämää ja hiilinieluja. Mottona Dohan keskusteluissa oli, että Kioton pöytäkirjan toinen velvoitekausi on "lattia (tai ovi), ei katto", joka turvaa yhteisen laskentajärjestelmän.

Kehitysmaiden G77/Kiina -ryhmä jatkaa pirstaloitumistaan. Edistyksellisten latinalais-amerikkalaisten maiden ryhmä AILAC (Association of Independent Latin American and Caribbean States) työskentelee kohti kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa ja kannattaa usein rakentavasti EU:n kantoja, kun taas samanmielisten maiden ryhmä (LMDC), johon kuuluu arabimaita, muutama latinalaisen Amerikan maa, Kiina ja Intia, korostaa yhteisten mutta eriytettyjen vastuuden periaatetta, teollisuusmaiden historiallista vastuuta ja equity-kysymystä sekä pitää tiukasti kiinni ns. palomuurista teollisuusmaiden ja kehitysmaiden välillä.

Yhdeksi vaikeimmista neuvottelukysymyksistä teollisuus- ja kehitysmaiden välillä nousi etenkin haavoittuvien saarivaltioiden esille nostamat ilmastonmuutoksen aiheuttamat vahingot ja menetykset (loss and damage). Kompromissina päätettiin selvittää seuraavaan osapuolikokoukseen mennessä tarvittavia institutionaalisia järjestelyjä. Toinen vaikea kysymys oli ilmastorahoituksen jatkuminen vuoden 2012 jälkeen. Kehittyneitä maita kehoitetaan lisäämään ponnistelujaan rahoituksen tarjoamiseksi vuosina 2013–2015 sekä etsimään uusia rahoituslähteitä. Päätöstekstiin ei tullut uusia rahoitussitoumuksia. Osapuolikokouksen aikana EU-komissio ja yhteensä kahdeksan jäsenmaata (Ranska, Saksa, Iso-Britannia, Ruotsi, Hollanti, Irlanti, Tanska ja Suomi) tekivät vapaaehtois pohjalta ja kukin erikseen ilmoituksia vuoden 2013 talousarvioissaan (eräiden osalta vuosien 2014–2015 suunnitelmat mukaan lukien) esiintyvistä alustavista arvioista ilmastorahoitukseen tarkoitetuista määrärahoista. Näiden arvioiden yhteenlaskettu summa on noin 5,5 miljardia euroa.

Kokouksen päätösistunnossa elettiin dramaattisia hetkiä, kun Venäjä, Ukraina ja Valko-Venäjä pitkittivät loppuratkaisuja useilla tunneilla halutessaan poistaa Kioton pöytäkirjan toista kautta koskevista teksteistä rajoitukset päästöyksiköidensä kaupalle ja lausekkeen, jolla toisen velvoitekauden päästömäärää leikataan vuoden 2008–2010 päästöt ylittävältä osuudelta. Vaikka osapuolikokouksen puheenjohtajat ovat aikaisemminkin tulkinneet konsensusmenettelyä joustavasti, ensimmäistä kertaa puheenjohtaja nuiji pöytään kaikki päätökset huomioimatta merkittävän maan, Venäjän, selvää puheenvuoron pyyntöä. Lisäksi esimerkiksi USA esitti varauksia ja omia tulkintoja Dohan paketin tiettyihin osiin. Tämä voi aiheuttaa myöhemmin jatkokeskusteluja, sillä kehitysmaaryhmä vastaavasti korosti, että paketti on kokonaisuus. Pienten saarivaltioiden ryhmä AOSIS (Alliance of Small Island States), Afrikka-ryhmä, vähiten kehittyneet maat (Least Developed Countries, LDC) ja samanmielisten maiden ryhmä ilmaisivat tyytymättömyytensä lopputulokseen.

Päätösistunto aiheuttaa prosessikeskusteluita YK:n piirissä, ja saattaa vaikuttaa Venäjän, Ukrainan, Kazakstanin ja Valko-Venäjän osallistumiseen sekä Kioton pöytäkirjan että jatkoneuvotteluiden suhteen. Kiistanalainen menettely antoi kuitenkin myös terveellisen viestin kaikille osapuolille siitä, ettei merkittäväkään neuvotteluosapuoli voi kokonaan estää ilmastoprosessin etenemistä.

Seuraava osapuolikokous (COP19/CMP9) järjestetään 11.–22.11.2013 Varsovassa, Puolassa.

2. YK:N ILMASTOSOPIMUKSEN OSAPUOLIKOKOUKSEN 18. ISTUNTO (COP 18)

2.1. Avausistunto

COP18:n avausistunto pidettiin maanantaina 26. marraskuuta. Puheenjohtajaksi valittiin isäntämaa Qatarin Abdullah bin Hamad Al-Attiyah. Avauspuheenvuorossaan Al-Attiyah nosti esille Dohan neuvottelujen seitsemän samanaikaisesti neuvottelevaa elintä, mikä toi oman haasteensa neuvotteluille. Hän myös toivoi osapuolten saavan aikaan päätöksen Kioton pöytäkirjan toisesta velvoitekaudesta, päättämään Balissa aloitettu työ sekä saamaan edistyvän Durbanin päätösten toimeenpanossa.

Osapuolikokoukseen liittyvät dokumentit ja päätökset ovat luettavissa ilmastosihteeristön sivuilla osoitteessa http://unfccc.int/meetings/doha_nov_2012/meeting/6815.php.

2.2. Ilmastorahoitus

Osapuolikokouksen päätöksissä jatketaan pitkän aikavalin ilmastorahoituksen työohjelmaa vuodella, hyväksyttiin Pysyvän komitean ja Vihreän ilmastorahaston johtokunnan raportit eräin lisäohjein sekä tehtiin COP:in ja Vihreän ilmastorahaston välisiä järjestelyjä koskeva päätös. Viimeksi mainittu antaa vastoin EU:n kantaa myös tiettyjä avustavia tehtäviä Pysyvälle komitealle järjestelyjen jatkovalmisteluissa, mutta koska päävastuu annettiin rahaston johtokunnalle, ratkaisu oli hyväksyttävissä.

2.3. Korkean tason osuus

Korkean tason osuus pidettiin 4.-7.12.2012. Osapuolikokouksen puheenjohtaja Abdullah bin Hamad Al-Attiyah avasi korkean tason osuuden ja avajaisissa puheenvuoron käyttivät UNFCCC:n pääsihteeri Christiana Figueres, YK:n pääsihteeri Ban Ki-moon, YK:n yleiskokouksen puheenjohtaja Vuk Jeremic, Kuwaitin emiiri, sheikki Sabah Al-Ahmad Al-Jaber Al-Sabah ja Qatarin emiiri, sheikki Hamad Bin Khalifa Al-Thani. Suomea korkean tason osuudessa edusti ympäristöministeri Ville Niinistö, joka käytti Suomen puheenvuoron (ks. liite 2). Kokoukseen osallistui seitsemän valtionpäämiestä ja pääministeriä sekä yli 150 maan ministerit tai hallituksen korkeat edustajat sekä runsas joukko kansainvälisten järjestöjen edustajia.

Qatarin emiiri, sheikki Hamad Bin Khalifa Al-Thani, painotti keskinäisen riippuvuuden merkitystä, tarkoituksenmukaisen ja tehokkaan sopimuksen aikaansaamista joustavin ratkaisuin ja tasapainon löytämistä toisaalta maiden ja yhteisöjen energian tarpeiden ja toisaalta kasvihuonekaasujen vähentämistarpeen välillä. YK:n yleiskokouksen puheenjohtaja Vuk Jeremic painotti, että ilmastomuutoksen tulee olla jokaisen YK:n jäsenvaltion kansallisen edun ytimessä. Hän totesi suunnittelevansa korkean tason temaattisen keskustelun järjestämistä ilmastomuutoksesta, vihreästä energiasta ja kestävästä vesitaloudesta 67. yleiskokouksen jatkaessa istuntoaan.

Kansallisissa puheenvuoroissa nousi voimakkaasti esille tarve kunnianhimon tason nostamiseen ja se, että mahdollisuus 2 °C -tavoitteessa pysymiseksi on pian karkaamassa käsistä. EU:n puheenvuorossa vahvistettiin, että Kioton pöytäkirjan toista velvoitekautta tullaan soveltamaan EU:ssa välittömästi 1.1.2013 alkaen. Kehitysmaiden puheenvuoroissa painotettiin oikeudenmukaisuutta sekä vahingot ja menetykset -kysymystä. AOSIS ja LDC halusivat Kioton pöytäkirjan toisen velvoitekauden pituudeksi viisi vuotta ja Venäjä ja Ukraina vaativat

mahdollisuutta siirtää ensimmäiseltä velvoitekaudelta ylijääneet päästöyksiköt täysimääräisesti uudelle kaudelle. Useissa puheenvuoroissa viitattiin siihen, että kaikkien osapuolien on myötävaikutettava prosessiin, jonka tavoitteena on ilmastonmuutoksen asettamaan haasteeseen vastaaminen.

3. KIOTON PÖYTÄKIRJAN OSAPUOLIKOKOUKSEN 8. ISTUNTO (CMP 8)

3.1. Avausistunto

Isäntämaan puheenjohtaja Al-Attiyah muistutti, että AWG-KP on tarkoitus hyväksyä joukko Kioton pöytäkirjan muutoksia, jotka mahdollistavat toisen velvoitekauden alkamisen 1.1.2013. Hän vaati kaikkia osapuolia luovuuteen ja joustavuuteen, jotta toivottu lopputulos saavutettaisiin.

3.2. Mekanismit

3.2.1. Puhtaan kehityksen mekanismiin (CDM) liittyvät asiat (CMP 7)

Asiakohdassa käsiteltiin CDM:n hallintoneuvoston raporttia, mukaan lukien CDM:n korkean tason paneelin suosituksia. Neuvottelujen taustalla oli myös vuonna 2013 alkava CDM -tarkistus. Neuvottelujen aikana useat maat peräänkuuluttivat kunnianhimoisempia päästövähennys-tavoitteita päästöyksiköiden kysynnän lisäämiseksi. Kontaktiryhmässä ei päästy puhtaaseen tekstiin, vaan se hyväksyttiin melkein viimeisenä asiakirjana CMP:n päätösistunnossa lauantai-iltana. Sovittiin CDM -tarkistuksen käynnistämisestä SBI:n alla, sekä annettiin teknisluonteista ohjeistusta liittyen kestäväen kehityksen työkaluun, validoijien akkreditointiin ja virheisiin, perusuriin, monitorointimetodologioihin ja lisäisyyteen sekä hiilen talteenottoon ja varastointiin liittyviin hankkeisiin. Hallintoneuvostoa ja sihteeristöä kannustettiin nopeuttamaan hankkeiden rekisteröinnin ja yksiköiden liikkeellelaskun sekä parantamaan hankkeiden maantieteellistä jakaumaa.

3.2.2. Yhteistoteutukseen liittyvät asiat (CMP 8)

Asiakohdan alla käsiteltiin joustokeinin uudistamista yhteistoteutuksen ohjauskomitean (JISC) suositusten pohjalta. Sovittiin SBI-työohjelmasta, jonka alla tarkistetaan yhteistoteutuksen (JI) ohjeistus vuoden 2013 aikana. Uuden ohjeistuksen tulisi yhdistää yhteistoteutuksen kaksi raidetta sekä harkita yhteistä JI:n ja CDM:n akkreditointia, JI-valituselintä ja sääntöjä perusuriin, monitorointiin ja raportointiin. Suomen edustaja (Marko Berglund/UM) valittiin vuodeksi ohjauskomitean varajäseneksi.

3.3. Oikeudelliset asiat

3.3.1. Kazakstanin ehdotus Kioton pöytäkirjan muuttamiseksi (CMP 6)

Kazakstan on jo usean vuoden ajan pyrkinyt B-liitteen osapuoleksi ehdottamalla itselleen ensimmäisen velvoitekauden päästövelvoitetta. Muutosesityksen käsittely on kuitenkin viivästynyt useasta eri syystä, muun muassa menettelyllisin perustein. Nyt Kazakstan oli sinänsä jättänyt muutosehdotuksen oikeaan aikaan. Ehdotus ei kuitenkaan enää ollut ajankohtainen, sillä ensimmäinen sitoumuskausi on juuri loppumassa. Tämän vuoksi muutosesityksen hyväksymistä ensimmäisen sitoutumiskauden osalta pidettiin tarpeettomana. Sen sijaan Kazakstan toivotettiin tervetulleeksi toiselle sitoumuskaudelle.

3.3.2. Kioton pöytäkirjan noudattamista valvovan (compliance) komitean raportti (CMP 9a)

Asiakohdan käsittely siirrettiin epävirallisiin keskusteluihin, joissa fasilitaattoreina toimivat Ilhomjon Rajabov Tadžikistanista ja Christina Voight Norjasta. Niiden tuloksena CMP hyväksyi päätelmät (FCCC/KP/CMP/2012/L.2). Päätelmät ovat pitkälti samanlaiset kuin aikaisempien vuosien vastaavat päätökset. Lisäksi CMP pyysi komiteaa selvittämään Dohan II-päätöksen merkitystä compliance-menettelyn kannalta. CMP myös valtuutti komitean olemaan yhteydessä tarvittaessa toisten compliance-komiteoiden kanssa. Asia oli tullut vireille vaarallisten jätteiden vientiä ja tuontia koskevan Baselin sopimuksen aloitteesta.

3.3.3. Erioikeudet ja vapaudet (CMP 18c)

Asiakohtaa on käsitelty jo vuodesta 2004 lähtien. Kyse on sellaisten henkilöiden erioikeuksista ja vapauksista, jotka toimivat Kioton pöytäkirjan elimissä henkilökohtaisessa ominaisuudessa. Viime vuosina osapuolet ovat pystyneet neuvottelemaan asiasta luonnoksen oikeudellisesti sitovista määräyksistä. Erityisesti viime kevään SBI-kokouksen yhteydessä tehtiin merkittävää edistymistä neuvotteluissa. Asia siirrettiin epävirallisiin konsultaatioihin, joita johti Costa Rican suurlähettiläs Javier Diaz.

EU ilmoitti Dohassa lähtevänsä siitä, että asiasta otetaan määräykset Kioton pöytäkirjan muutoksia koskevaan pakettiin. Japani ei kuitenkaan ollut valmis hyväksymään tekstiä Kioton pöytäkirjan muutospakettiin. Asiasta ei ollut myöskään mainintaa AWG-KP:n viimeisessä neuvottelutekstissä.

Tämän vuoksi itse neuvottelutekstiä ei pystytty käsittelemään, vaan asia jouduttiin lykkäämään ensi kevään SBI-kokoukselle ja seuraavalle osapuolokokoukselle.

EU, Australia ja Uusi-Seelanti korostivat, että lykkääminen ei saisi johtaa siihen, että neuvotteluteksti ja sen myötä usean vuoden työ menetettäisiin. Tämän vuoksi asiaa koskevissa päätelmissä nimenomaan viitataan SBI:n viime kevään raportin liitteenä olevaan neuvottelutekstiin.

Uutena piirteenä neuvotteluissa tuli esiin samanlaisten elinten mahdollisuus puitesopimuksen alaisuudessa perustaa sellaisia elimiä, joissa jäsenet toimivat henkilökohtaisessa ominaisuudessa pikemmin kuin valtion edustajina. Tällainen mahdollisuus saattaa syntyä seuraavaan sopimuksen yhteydessä. Asiasta otettiin päätelmiin yleisluonteinen määräys, jossa Kioton sopimuksen osapuolokokous suosittelee puitesopimuksen osapuolokokousta tarkastelemaan asiaa.

4. DURBANIN TOIMINTAOHJELMAN (ADP) 1. ISTUNTO

Bonnin kevätkokouksessa pidetty Durbanin toimintaohjelman ensimmäinen kokous jatkui Dohassa. Neuvotteluja uudesta ilmastopimuksesta jatkettiin Durbanin päätöksen 1/CP.17 toimeenpanoa koskevalla kahdessa työryhmässä: Workstream 1, para 2 ja 6 (uusi sopimusjärjestely) ja Workstream 2, para 7 ja 8 (päästöjen vähentämistahdin nosto ennen v. 2020). Neuvottelujen edetessä em. raiteita käsiteltiin samassa kokouksessa. Vaikeimmat kysymykset ratkaistiin COP:in tasolla.

Uutta sopimusta koskien keskustelu oli vielä melko käsitteellistä ja erityisesti ilmastopimukseen periaatteiden soveltamisesta oli vastakkaisia näkemyksiä – esim. mainitaanko vain toiminnan tapahtuvan ilmastopimukseen alla vai myös em. sopimuksen periaatteet. Samanmielisten maiden ryhmä korosti yhteisten mutta eriytettyjen vastuiden (CBDR) sekä oikeudenmukaisuuden

huomioimista sekä yhtä suurta painotusta ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen. Teollisuusmaat, mutta myös monet kehitysmaat, vaativat pysyvän Durbanin mandaatissa sekä huomioon otettavan maiden kehittämisen ja ilmaston tilanteen muutoksen dynaamisesti, kun määritellään, millä tavalla uusi sopimus koskee kaikkia maita. Myös uusi AILAC-ryhmä vaatii kunnianhimoa ilmastonmuutoksen hillintään. Päätettiin (FCCC/CP/2012/L.13) toimista ja kokouksista, joita tarvitaan, jotta vuoden 2015 osapuolikokouksessa uusi maailmanlaajuinen ilmastopöytäkirja saadaan hyväksytyksi. Eriävät näkemykset ns. toimeenpano-kysymysten ja sopeutumisen ja toisaalta ilmastonmuutoksen hillinnän välisestä tasapainosta tekstissä näkyvät myös työohjelmassa mainittujen tulevien työpajojen ja pyöreän pöydän keskustelujen melko yleisluontoisiksi jääneissä teemoissa.

Päätettiin myös, miten varmistetaan, että ennen vuotta 2020 tehtävien päästövähennysten kunnianhimon tasoa saataisiin nostettua. Vuonna 2013 selvitetään, kuinka päästöjä saadaan vähennettyä voimakkaammin jo ennen vuotta 2020, jolloin uusi sopimus astuu voimaan. Vuonna 2014 on tarkoitus lisätä työohjelman toimia päästövähennysten lisäämiseksi. Korkean tason osallistumisen lisäämistä Durbanin päätökseen 1/CP.17 liittyvissä asioissa korostettiin.

Päätelmissä sovittiin työn suunnittelusta. Vuoden 2015 sopimusta koskien myös päätelmissä päästövähennystoimien luonnehdinta tekstissä oli vaikea neuvotteluaihe. Lopulta ilmaisuksi sovittiin ”ways of defining and reflecting enhanced action” tekstikohdassa, joka käsittelee hillinnän lisäksi muitakin aiheita.

Päätelmissä sovittiin myös mm. substanssikeskustelujen välittömästä aloittamisesta ja fokusoidusta työskentelystä vuonna 2013 sekä ADP:n työtä koskevien näkemysten ja ehdotusten pyytämisestä akkreditoituilta havainnoitsijajärjestöiltä.

ADP:n raportti: (FCCC/ADP/2012/L.3)

5. PITKÄN AIKAVÄLIN YHTEISTYÖTÄ ILMASTONMUUTOKSEEN VASTAAMISEKSI KÄSITTELEVÄN AD-HOC -TYÖRYHMÄN (AWG-LCA) 15. ISTUNTO

5.1. Yhteinen näkemys pitkän aikavälin tavoitteesta (LCA 3a)

Asiakohtaa käsiteltäessä pohjana oli puheenjohtajan teksti Bangkokin kokouksesta (FCCC/AWG-LCA/2012/CRP.3). Useat kehittyneet maat ilmoittivat, että ne eivät voi työskennellä kyseisen tekstin pohjalta ja ehdottivat keskityttäväksi neljään elementtiin: pitkän aikavälin tavoitteeseen, päästöjen huippuvuoteen, kontekstiin ja jatkoprosessiin. Eriävien mielipiteiden vuoksi asiassa ei päästy juurikaan eteenpäin ja lopputuloksena oli osapuolikokouksen hyväksymä lyhyt teksti yhteisestä näkemyksestä (FCCC/CP/2012/L.14/Rev.1).

Lopullisessa tekstissä ei ollut edistystä aikaisempaan. Siinä todetaan tavoite 2 asteen globaalinen lämpötilan nousun alapuolella pysymisestä ja päästöjen huipun saavuttamisesta mahdollisimman pian - kuitenkin niin, että aikahaarukka huipun saavuttamiselle on pitempi kehitysmaissa - sekä viitataan IPCC:n neljänteen arviointiraporttiin.

Päätöksessä viitataan myös siihen, että osapuolien ponnistelut tapahtuvat tasavertaisuuden pohjalta ja yhteisten mutta eriytettyjen vastuiden mukaisesti. Perustana tälle ovat rahoitus, teknologian siirto ja valmiuksien rakentaminen kehitysmaissa niiden päästövähennys- ja sopeutumistoimien

tukemiseksi. Tasa-arvoinen oikeus kestäväan kehitykseen, maiden eloonjääminen ja äiti maan koskemattomuus tulee ottaa huomioon.

5.2. LCA 3b

5.2.1. Päästöjen vähentäminen (LCA 3bi ja LCA 3bii)

Päästöjen vähentämistä koskevissa asiakohdissa päästiin tasapainoiseen päätöstekstiin, jossa kehittyneitä maita koskeva työ jatkuu SBSTA:ssa ja kehitysmaita koskeva työ SBI:ssä. Jatkotyö toteutetaan vuosien 2013–2014 aikana.

Kehittyneitä maita päätösteksti kehottaa vähentämään päästöjä IPCC:n neljännen arviointiraportin suositusten mukaisesti (kehittyneet maat yhdessä 25–40 % vuoden 1990 tasolta), kun Dohan jälkeen päästövähennystaso on merkittävästi tämän alapuolella. Kehittyneitä maita koskevassa jatkotyössä:

- tunnistetaan yhteisiä elementtejä asetettujen tavoitteiden saavuttamisen mittaamiseksi
- varmistetaan kehittyneiden maiden toimien vertailtavuus ottaen huomioon kansalliset erot kansallisissa olosuhteissa.

Kehitysmaita koskevassa jatkotyössä pyritään tukemaan kehitysmaiden toimia:

- tuottamalla lisätietoa toimiin liittyvistä oletuksista ja laskentamenetelmistä, toimien kattavuudesta (sektorit, kaasut), käytetyistä globaalien lämmityspotentiaalien (GWP) arvoista ja toimien arvioiduista tuloksista
- selvittämällä toimiin liittyviä tarpeita rahoituksen, teknologian ja valmiuksien parantamisen suhteen sekä tarjolla olevia rahoitusmahdollisuuksia ja toteutettua rahoitusta, näihin liittyviä menettelyjä ja kerättyjä kokemuksia.
- selvittämällä kehitysmaiden toimista kirjaa pitävän rekisterin alla mahdollisesti tapahtuvaa rahoituslähteiden ja -tarpeiden yhteensovittamista.

5.2.2. Metsäkatoa hillitsevä REDD+ -mekanismi (LCA 3biii)

REDD+ -tulosperustaisen rahoitusjärjestelyn ja -mekanismin edelleen kehittämiseksi päätettiin työohjelmasta vuodelle 2013. Vuoden aikana järjestetään kaksi työpajaa säännönmukaisten SBSTA/SBI -istuntojen yhteydessä.

Rahoituksen määrällisen ja laadullisen tehostamisen saavuttamiseksi tehdään analyttistä työtä SBSTA:n ja SBI:n istunnoissa ja niiden yhteydessä järjestettävissä työpajoissa, erityisesti

- tulosperustaisen rahoituksen mekanismien ja resurssien tehostamiseksi
- muiden kuin hiilensidontaan liittyvien kannustimien kehittämiseksi
- tulosperustaisen rahoituksen koordinaation (maatasolla) parantamiseksi

SBSTA ja SBI tulevat käynnistämään prosessin, jonka tarkoitus on analysoida ja harkita vaihtoehtoja REDD+ -toimeenpanon tukea koordinoivalle hallintokäytännölle. Kysymykseen voisivat tulla, maiden kannoista riippuen, osapuolikokouksen alainen elin, johtokunta tai komitea. Asiaa koskevat suositukset tulee tehdä 19. COP:ille.

Osapuolet tekevät REDD+ -mekanismeja koskevat lähetteet 25.3.2013 mennessä koskien preferoituja toimintoja, työvälaineitä ja menettelytapoja.

SBSTA:n ja SBI:n kevään 2013 istuntojen yhteydessä järjestetään työpaja, joka analysoi em. näkökohtia saatujen läheteiden pohjalta. Sihteeristö laatii työpajasta raportin, jonka perusteella SBSTA ja SBI 39:n istunnot käsittelevät REDD+ -mekanismin perustamiseen liittyviä kysymyksiä.

Lisäksi SBSTA tulee harkitsemaan Bolivian ehdotusta non-market based approaches -toimintamallin kehittämiseksi ja selvittämään ”non-carbon benefits” -kysymystä. Tämän hahmotelman katsotaan yleisesti viittaavan ekosysteemipalveluihin ja sosiaalisiin hyötyihin.

5.2.3. Uudet joustokeinot (LCA 3bv)

AWG-LCA -raiteen alla neuvoteltiin uusista joustokeinoista. Neuvottelut vaihtoehtoisten lähestymistapojen kehyksestä (FVA) ja uudesta markkinamekanismista (NMM) jatkuvat SBSTA:n alla erillisissä työohjelmissa vuoden 2013 aikana. FVA:n alla tarkoitus on neuvotella muun muassa sen tavoitteista, ulottuvuudesta, ympäristökriteereistä, kaksoislaskennan välttämisestä ja hallinnollisista puitteista. NMM:n neuvotteluja ohjaavat peruskäsitteet muun muassa yhteisistä standardeista, seurannasta, raportoinnista ja todentamisesta, toimialakohtaisista vähennyksistä, kunnianhimoisista perusurista, yksiköiden seurannasta, mekanismin rahoituksesta sekä kestävästä kehityksestä. Myös muista kustannustehokkaista menetelmistä vähentää päästöjä (non-market based approaches) neuvotellaan SBSTA:n työohjelman alla vuonna 2013.

5.2.4. Vastatoimien taloudelliset ja yhteiskunnalliset seuraukset (LCA 3bvi)

Asiakohta käsiteltäessä AWG-LCA:n puheenjohtaja, Saudi-Arabian Aysar Al Tayeb viittasi vastatoimia koskevassa kysymyksessä tapahtuneeseen edistymiseen, jota oli saavutettu perustamalla foorumi ja työohjelma vastatoimien vaikutusten käsittelemiseksi. Kehitysmaat katsoivat, että asiassa on edelleen ratkaisemattomia kysymyksiä ja viittasivat erityisesti vahingollisiin yksipuolisiin toimiin. Ne halusivat saada poliittisen ulottuvuuden sisältävän päätöksen ja muistuttivat, että alaelinten alaisen foorumin toimiaika on rajattu. Kehittyneet maat katsoivat, että vastatoimien taloudellisten ja yhteiskunnallisten seurausten käsittelylle on jo luotu paikka – foorumi - eivätkä ne olleet valmiita jatkamaan asian käsittelyä puheenjohtajan Bangkokin kokouksen tekstin (FCCC/AWGLCA/2012/CRP.3) pohjalta.

Asian käsittelyssä keskeiseksi nousivat yksipuoliset (kauppa)toimet ja parametrien asettaminen jatkokeskustelua varten. Osapuolet toistivat jo pitkään tunnettuja kantojaan. LCA:n päätelmissä (FCCC/AWGLCA/2012/L.4), jotka COP hyväksyi, vahvistetaan, että osapuolten tulisi edistää ja tukea avointa kansainvälistä järjestelmää, joka johtaisi kaikkien osapuolten ja erityisesti kehitysmaaosapuolten kestäväan taloudelliseen kehitykseen, niin että ne ovat paremmin valmistautuneita kohtaamaan ilmastonmuutoksen aiheuttamat haasteet ja että ilmastonmuutoksen vastaisessa taistelussa käytettävät toimet, ml. yksipuoliset toimet, eivät muodostaisi mielivaltaista tai epäoikeudenmukaista diskriminointia tai piilorajoitusta kansainväliselle kaupalle.

5.3. Sopeutuminen ilmastonmuutoksen haitallisiin vaikutuksiin (LCA 3c)

Sopeutumisesta pidettiin muutamia epävirallisia konsultaatioita, joita veti AWG-LCA:n puheenjohtaja Aysar Al Tayeb (Saudi-Arabia). Pääasiallinen ristiriita kehitysmaiden ja teollisuusmaiden välillä oli näkemys siitä, onko Balin työohjelman kaikki kohdat jo toteutettu tai työn alla vai ei. Asiakohdan neuvottelut olivat pitkälti kytköksissä asioiden edistymiseen muiden sopeutumisasiakohtien alla, joten edistyminen niissä auttoi siivoamaan tekstiä ja jatkotyötä AWG-LCA:n puolella. Tapansa mukaisesti Saudi-Arabia nosti myös esiin tarpeen saada työohjelma taloudellisesta monipuolistamisesta. Lopullisessa päätöksessä tunnustetaan sopeutumisen

yhtäläinen tärkeys suhteessa hillintään ja sen institutionaaliset tarpeet, sekä eri raiteiden alla tapahtunut edistyminen. Siinä päätetään työn jatkamisesta ilmastopimuksen alla Cancúnin sopeutumisen viitekehukseen ja muihin relevantteihin päätöksiin liittyen ja, että tätä työtä tehtäessä huomioidaan mm. taloudellinen monipuolistaminen. Lisäksi sopeutumiskomiteaa vaaditaan harkitsemaan jokavuotisen sopeutumisfoorumien perustamista, mistä onkin jo keskusteltu alustavasti sopeutumiskomitean puitteissa.

5.4. Rahoituskysymykset (LCA 3e)

LCA-tekstiin tullut rahoitusosio neuvoteltiin Sveitsin ja Malediivien ministerien johdolla loppuviikosta. Lopputulos on Suomea ja EU:ta tyydyttävä, vaikka sisältää myös potentiaalisesti vaikeaa kompromissitekstiä. Teksti ei sisällä uusia numeerisia rahoitussitoumuksia. Sen sijaan parissa pykälässä on kehittyneille maille suunnattua tekstiä 100 miljardin dollarin rahoitussitoumuksen toteuttamiseksi vuoteen 2020 mennessä. Kehittyneitä maita kehoitetaan lisäämään ponnistelujaan rahoituksen tarjoamiseksi vuosina 2013–2015 vähintään lyhyen aikavälin rahoituskauten 2010–2012 keskimääräisellä tasolla. Lisäksi kehittyneitä maita pyydetään toimittamaan ensi vuoden kuluessa tietoa strategioistaan ja lähestymistavoistaan rahoituksen nostamiseksi kohti vuoden 2020 tavoitetta.

5.7. Tavoitetarkastelu (review) (LCA 4)

Epävirallisissa keskusteluissa keskityttiin etenkin tarkastelun laajuuteen ja tarkoitukseen. Osapuolikokous päätti mm, että tavoitetarkastelun tulisi arvioida määräajoittain globaalin pitkän aikavälin päästövähennystavoitteen riittävyys sekä miten tavoitteen saavuttamisessa on edistytty. Yhteinen SBI/SBSTA kontaktiryhmä perustettiin tukemaan työtä sekä varmistamaan tarkastelun tieteellinen tinkimättömyys. Kontaktiryhmän yhteydessä on tarkoitus järjestää asiantuntijadialogi.

6. KIOTON PÖYTÄKIRJAAN KUULUVIEN KEHITTYNEIDEN MAIDEN TULEVIA VELVOITTEITA TARKASTELEVAN AD-HOC -TYÖRYHMÄN (AWG-KP) 17. ISTUNTO

AWG-KP:n alla työ jakaantui ensimmäisellä viikolla ja toisen viikon alussa kahteen osaan: Kioton pöytäkirjan muutoksia koskevan päätöstekstin neuvotteluun ja varsinaisten muutosten neuvotteluun. AWG-KP:n varapuheenjohtaja Jukka Uosukainen johti päätösluonnoksen neuvotteluita kun taas Sandea De Wet (Etelä-Afrikka) ja Jürgen Lefevere (EU) toimivat fasilaattoreina itse muutosten osalta.

Korkean tason osuuden aikana asiakokonaisuutta fasilitoivat Brasilian ministeri Luiz Alberto Figueiredo Machado ja Norjan ministeri Bård Vegar Solhjell. Kioton pöytäkirjan muutokset hyväksyttiin osana Dohana kokonaisratkaisua (FCCC/KP/CMP/2012/L.9).

6.1. Päästövähennysvelvoitteet ja niiden tavoitetason tarkastelu

Kioton pöytäkirjan toisen velvoitekauden päästövähennysvelvoitteet (Quantified Emission Limitation or Reduction Commitment, QELRO), velvoitteiden tarkistus ja mahdollinen tiukentaminen toisen velvoitekauden aikana sekä velvoitekauden pituus (5 vai 8 vuotta) käsiteltiin neuvotteluissa yhtenä kokonaisuutena. Aktiivisimpia olivat yhtäältä toiseen velvoitekauteen periaatteessa jo sitoutuneet maat kuten Norja, Sveitsi ja Australia sekä EU ja toisaalta pienten saarivaltioiden ryhmä AOSIS. AOSIS, yhdessä erityisesti Afrikan maiden ja vähiten kehittyneiden maiden ryhmän kanssa, vaati kaikilta teollisuusmailta selvästi tiukempia päästövähennyksiä kuin nämä olivat ilmoittaneet.

Päästövähennysten perustana tulisi pitää IPCC:n arviota, jonka mukaan ilmastopimuksen liitteeseen I kuuluvien maiden tulisi yhdessä vähentää päästöjään 25–40 % vuoteen 2020 mennessä.

Kehitysmaiden ryhmä G77/Kiina ei Kioton pöytäkirjan velvoitteita koskevissa neuvotteluissa juuri muuten esiintynyt yhtenäisenä ryhmänä. Kiina ja Intia vaativat yleispuheenvuoroissaan teollisuusmaille tiukempia velvoitteita, mutta eivät myöhemmin osallistuneet keskusteluihin konkreettisin vastaehdotuksin. Brasilia ja Kolumbia olivat sen sijaan hyvin rakentavia ja esiintyivät usein välittäjinä ääriäkemysten välillä. Samoin Etelä-Afrikka pyrki kaikin keinoin edistämään toista velvoitekautta koskevan sopimuksen syntymistä. Lopulta myös arabimaiden ryhmä tuki syntymässä olevaa ratkaisua, jotta toista velvoitekautta koskevat neuvottelut saataisiin päätökseen Dohassa.

Kokouksen kuluessa Australia, Kazakstan, Monaco, Ukraina ja Valko-Venäjä esittelivät uudet QELRO:nsa. Australian QELRO olisi 99,5 % vuonna 2020 vuoden 1990 tasosta, mikä Australian mukaan vastaa sen aiempaa lupausa vähentää päästöjään - 5 % vuoden 2000 tasosta. Tätä tavoitetta voitaisiin kuitenkin tiukentaa myöhemmin -15 %:n saakka, jos Australian ehdot koskien uutta, teollisuus- ja kehitysmaat sisältävää ilmastopimusta täyttyvät. Nämä ehdot on mainittu uudessa Kioton pöytäkirjan liitteessä B (Liite 3, alaviite 3). Monacon QELRO olisi 78 % vuoden 1990 tasosta.

Kazakstan, jolla ei ole päästövelvoitetta Kioton pöytäkirjan ensimmäisellä velvoitekaudella, esitteli QELRO-lukunsa, joka olisi 85 % vuonna 2020 vuoden 2012 tasosta. Tällöin maan vuosittaiset päästöt olisivat kuitenkin suuremmat kuin sen päästöt vuonna 1990. Ukraina ja Valko-Venäjä esittelivät päästövelvoitelukunsa kirjallisesti: 76 % ja 88 % vuonna 2020 vuoden 1990 tasosta. Ukrainan ilmoitukseen liittyi myös ehto, jonka mukaan ensimmäiseltä velvoitekaudelta ylijääneiden päästöyksiköiden tulisi siirtyä täysimääräisinä toiselle velvoitekaudelle (Liite 3, alaviite 12). Koska ylijääneistä päästöyksiköistä ei saavutettu tällaista Ukrainan ehtoa tyydyttävää tulosta, on mahdollista, että Ukraina ja mahdollisesti myös Valko-Venäjä ja Kazakstan jättäytyvät pois Kioton pöytäkirjan toiselta velvoitekaudelta eivätkä ratifioi pöytäkirjan muutoksia.

Päästövähennysvelvoitteiden tiukentamisesta kesken toisen velvoitekauden olivat keskusteltavina EU:n ja Brasilian ehdotukset. EU:n ehdotuksen mukaan sopimuksen osapuolten tulisi tarkastella pöytäkirjan toisen velvoitekauden liitteessä B mainittuja päästövähennysvelvoitteita vuonna 2015, tavoitteenaan vähentää sopimuksen I-liitteen maiden päästöjä 25–40 % vuoden 1990 tasosta vuoteen 2020 mennessä. EU:n mielestä tarkistuksen ajankohta vuonna 2015 olisi sopiva mm. sen vuoksi, että se ajoittuisi yhteen ilmastopimuksen tavoitetarkastelun (2013–2015) kanssa. Brasilian ehdotukseen ei alun perin sisällynyt osapuolten tarkistusmenettelyä, vaan ainoastaan menettely sille, miten kaikki B-liitteen maat voisivat tiukentaa päästövähennystavoitteitaan yksipuolisella ilmoituksella velvoitekauden aikana. Kokouksen aikana Brasilia muokkasi ehdotusta muiden G77-maiden myötävaikutuksella niin, että osapuolet tarkastelisivat B-liitteen QELRO-lukuja vuoteen 2014 mennessä niin, että luvut olisivat I-liitteen maiden yhteisen vähennystavoitteen (25–40 %) mukaiset. Sekä EU:n että Brasilian ehdotuksiin sisältyi lisäksi pöytäkirjan muutosehdotus, jonka mukaan uudet, tiukemmat QELRO- luvut tulisivat hyväksytyiksi osapuolikokouksessa, ellei $\frac{3}{4}$ osapuolista äänestäisi tätä vastaan.

Päästövähennystavoitteiden tarkistamisesta ja mahdollisesta tiukentamisesta tehtyjen ehdotusten työstämistä jatkettiin keskeisten maiden kesken ja lopulta päästiin sopuun ratkaisusta, jonka mukaan liitteeseen I kuuluvat maat tarkastelevat QELRO-lukujaan vuoteen 2014 mennessä. Tässä yhteydessä maat voivat tiukentaa päästövelvoitteitaan pitäen mielessä sopimuksen

liitteeseen I kuuluvien maiden yhteinen vähennystavoite 25–40 % vuoteen 2020 mennessä. Vuoden 2013 aikana tehtävien tarkistusten tulokset tulee ilmoittaa sopimussihteeristölle 30.4.2014 mennessä ja niitä tarkastellaan vuoden 2014 puolivälissä pidettävässä ministeritapaamisessa ja Kioton pöytäkirjan 10. osapuolikokouksessa joulukuussa 2014. Toisin sanoen tarkistuksen aikataulua tiukennettiin EU:n esittämästä yhdellä vuodella, jolloin sen ajallinen yhteys ilmastopöytäkirjan yhteydessä tehtävään tavoitetarkasteluun poistui. Lisäksi hyväksyttiin Kioton pöytäkirjan muutokset (artikla 3.1 ter ja 3.1. quater) tavasta, jolla sopimuspuolet voivat ilmoittaa päästövähennysten hyväksymisestä ja näiden muutosten muodollisesta hyväksymisestä osana pöytäkirjaa.

Velvoitekauden pituudesta ei varsinaisesti keskusteltu erilliskysymyksenä, koska asia kytkeytyi oleellisesti päästövähennysvelvoitteiden QELRO-lukuihin. Neuvottelujen loppuvaiheessa edettiin virkamiestasolla enää hyvin vähän, koska jotkut maaryhmät halusivat pitää kiinni kaikista vaatimuksistaan nähdäkseen, millaiseksi Kioton pöytäkirjan 2. velvoitekauden ja muiden neuvotteluraitien kokonaisuus lopulta muodostuisi.

Ministeritason keskustelujen pohjalta syntyi puheenjohtajan lopullinen kompromissiehdotus, joka sisälsi edellä kuvatun tarkistusmenettelyn ja siihen liittyvien pöytäkirjan muutosten lisäksi Kioton pöytäkirjan B-liitteen muutoksen toiselle velvoitekaudelle eli vuosiksi 2013–2020 (Liite 3). Siten EU:n QELRO:ksi sovittiin sen aiemmin ilmoittama 80 %, minkä se aikoo saavuttaa yhteisesti, mukaan lukien jäsenyyttä hakeneet maat Kroatia ja Islanti (alaviitteet 4,6,8). EU antoi tätä koskevan julistuksen kokouksen päätösasiakirjaan. Sveitsin vastaava velvoite on 84,2 %, mikä vastaa – 20 % päästövähennystä vuoteen 2020 mennessä ja Norjan 84 %, mikä vastaa – 30 % päästövähennystä vastaavana ajankohtana. EU, Sveitsi, Liechtenstein ja Norja ovat valmiita harkitsemaan siirtymistä korkeampiin päästövähennys-tavoitteisiin, mikäli muut teollisuusmaat sitoutuvat vastaaviin tavoitteisiin ja kehitysmaat vähentävät päästöjään asianmukaisesti. (Liite 3, alaviitteet 7,9–11).

6.2. Päästöyksiköiden ylijäämä toisella velvoitekaudella / AAU:t

Dohaan tultaessa EU oli hankalassa tilanteessa päästöyksiköiden ylijäämään liittyvissä neuvotteluissa. Pöydällä oli G77:n ehdotus, joka esiteltiin jo syyskuussa, sekä uusi Sveitsin ehdotus, joka oli muunneltua G77:n ehdotuksesta. Lisäksi pöydällä oli nollavaihtoehtona Kioton pöytäkirjan nykyinen kirjaus, jossa kaikki AAU-ylijäämä siirtyy seuraavalle velvoitekaudelle ja CER:ien ja ERU:jen siirrolle on 2,5 % rajoitus.

EU:n sisäinen kannanmuodostus alkoi edetä vasta toisen viikon ministeriosuuden alkaessa. Kolmen maan ryhmä oli valmistellut hiljaisesti omaa vaihtoehtoaan, joka oli hyvin lähellä G77:n vaihtoehtoa, mutta vielä hiukan kunnianhimoisempi ylijäämän leikkauksessa. Vaihtoehtoa tukemaan asetettiin yhdeksän maan ryhmä. Tietyissä osissa tätä ehdotusta oli mahdollisia ongelmia Suomelle mm. nielukompensaation takia. Kunnianhimoista leikkausta ajaneen ryhmän vastapuolena olivat uudet jäsenmaat, jotka ajoivat mahdollisimman laajaa siirto-oikeutta. Erityisesti Puolan kanta oli hyvin jyrkkä.

Kannanmuodostusta ratkomaan asetettiin toiseksi viimeisenä neuvottelupäivänä Suomen ja Espanjan ministereiden vetämä pienryhmä, joka päivän työskentelyn jälkeen onnistui luomaan kaikille sopivan kompromissin asiassa, jota oli turhaan yritetty ratkaista jo useita vuosia. EU lähti neuvotteluihin muiden osapuolten kanssa tavoitteenaan AAU-ylijäämän 100 % siirto-oikeus seuraavalle kaudelle erityiselle reservitilille, reservitilin käyttömahdollisuuden antaminen kaikille osapuolille ja vapaa käyttö omien velvoitteiden täyttämiseen, 2,5 %:n ostorajoitus, eikä mainintaa

reserviin jäävien yksiköiden mitätöinnistä toisen velvoitekauden jälkeen. Lisäksi päätettiin antaa EU:n deklaraatio, jossa todettiin, ettei ilmasto- ja energiapaketti anna mahdollisuuksia AAU:iden hyödyntämiseen jäsenmaiden täyttäessä velvoitteitaan. EU kertoi muille osapuolille näkemyksensä vasta viimeisenä neuvottelupäivänä.

Lopullinen päätösteksti on hyvin lähellä EU-kantaa ja myös Suomen tavoitteiden mukainen. Ostorajoitusta laskettiin 2 %:iin. Lisäksi Kioton pöytäkirjan muutoksessa oli mukana myös sallittujen päästömäärien leikkuri (Artikla 3.7ter) sellaisille maille, joissa päästöt ovat kasvusuunnassa suhteessa vuosien 2008–2010 tasoon.

Päätösteksti mahdollistaa sallittujen päästömääräyksiköiden siirrot, mikä on edellytys Suomen nielukompensaation saamiselle. Monien siirtymätalousmaiden oli kuitenkin vaikea hyväksyä päätöstekstiä. EU:ssa Puola suostui tähän, jos/kun EU erillisellä julistuksella ilmoittaa toteuttavansa toisen velvoitekauden kuplana ja ratifioivansa sen yhtä aikaa. Venäjä, Valko-Venäjä ja Ukraina vaativat loppuistunnossa muutoksia ehdotettuun Kioton pöytäkirjaa koskevaan ratkaisuun, mutta puheenjohtaja Al-Attayah sivuutti tämän. Puheenjohtajan toiminnan vaikutukset jäävät nähtäväksi.

Loppuistunnossa Liechtenstein, Japani, Monaco, Norja ja Australia ilmoittivat, etteivät aio ostaa AAU-yksiköitä reserveistä.

6.3. Kioton pöytäkirjan joustomekanismien käyttöoikeus toisella velvoitekaudella

Mekanismien käyttöoikeus Kioton pöytäkirjan toisella velvoitekaudella nousi kenties tärkeimmäksi mekanismiasiaksi Dohassa. Keskustelut käytiin AWG-KP:n ylimääräisessä spin off -ryhmässä, jota fasilitoivat Jürgen Lefevere (Belgia) ja Sandea de Wet (Etelä-Afrikka).

EU:lle erityisesti CDM-hankkeista saatavien sertifioitujen päästövähennysten (CER) saumaton käytettävyys toisen velvoitekauden alusta lähtien oli avainasia. Neuvotteluissa EU ajoi myös yhteistoteutushankkeista saatavien päästöyksiköiden (ERU) käytön mahdollistamista niille osapuolille, joilla on velvoite toisella sitomuskaudella. ERU:jen ja AAU:iden käyttöoikeus on teknisestikin vaikea toteuttaa, koska yksiköiden perustana olevaa sallittua päästömäärää ei voida vahvistaa ennen vuotta 2016. Näin ollen ERU:jen ja AAU:iden liikkeelle laskeminen on joka tapauksessa mahdollista vasta vuonna 2016, ellei kehitetä teknisiä ratkaisuja, jotka mahdollistaisivat liikkeelle laskun jo ennen sallitun päästömäärän vahvistamista.

AOSIS ja Afrikan maat tahtoivat rajoittaa käyttöoikeuden maihin, joilla on velvoite toisella sitomuskaudella. Erityisesti AOSIS katsoi, että velvoitteen on oltava oikeudellisesti sitova, ennen kuin käyttöoikeus joustomekanismeihin voidaan vahvistaa. Näin toisen velvoitekauden osapuolilla olisi kannustin ratifioida sopimusmuutokset tai soveltaa sopimusmuutoksia väliaikaisesti (provisional application). AOSIS:in tiukka kanta oli ongelma myös EU:lle, ja sen hyväksyminen olisi merkinnyt katkosta mekanismien käyttöoikeudelle.

Australia, Sveitsi ja Norja olivat avoimempia mahdollistamaan käyttöoikeuden myös maille, joilla ei ole velvoitetta toisella sitomuskaudella. Näistä maista Japani, Venäjä, Ukraina ja Uusi-Seelanti ajoivat mekanismien käyttöoikeutta itselleen. Ratkaisua perusteltiin sillä, että näin luotaisiin lisää kysyntää Kioton pöytäkirjan joustomekanismeille, erityiselle puhtaan kehityksen mekanismille. Japani, Uusi-Seelanti ja Venäjä ilmoittivat joka tapauksessa säilyttävänsä Kioton pöytäkirjan mukaisen päästölaskenta- ja raportointijärjestelmän ja haluavansa käyttää päästökaupparekisteriä. Japanilla ja Uudella-Seelannilla on kansalliset päästökauppajärjestelmät, joissa voi käyttää

kansainvälisiä hankeyksiköitä. Kioton pöytäkirjan joustomekanismien käyttö helpottaisi näiden maiden kansallisten tavoitteiden vertailtavuutta ja saattaisi estää päästökaupparakennoiden eriytymistä. Esimerkiksi Japani on kehittämässä omaa offset-mekanismia (bilateral offset crediting mechanism, BOCM), joka on samankaltainen kuin puhtaan kehityksen mekanismi CDM. Vedottiin myös siihen, että CDM:n käytöllä rahoitetaan sopeutumisrahaston toimintaa, kun taas pöytäkirjalle tuntemattomien markkinamekanismien käyttö ei sitä hyödytä.

Asia siirtyi ratkaisemattomana ministeritason konsultaatioihin. Osana loppuratkaisua puheenjohtaja nuiji lopulta pöytäkirjan päätöstekstin mekanismien käyttöoikeudesta (FCCC/KP/CMP/2012/L.9, IV osa). Kehittyvät maat, jotka ovat ratifioineet Kioton pöytäkirjan, voivat jatkossakin osallistua CDM:ään. Maat, joilla on velvoite toisella sitoumuskaudella, voivat käyttää CER:ejä saumattomasti toisen velvoitekauden alusta lähtien ja muita joustomekanismeja sallitun päästömäärän vahvistamisen jälkeen. ERU:jen liikkeellelaskun nopeuttamista pohtimaan perustettiin prosessi SBI:hin. Maat, joilla ei ole velvoitetta toisella sitoumuskaudella, eivät voi käyttää Kioton mekanismeja.

6.4. Oikeudelliset asiat

Kioton pöytäkirjan muutokset on tarkoitus hyväksyä osapuolikokouspäätöksellä, jonka liitteenä muutokset olisivat. Ennen kokousta jaetussa neuvottelutekstissä (CRP.1, 9.10.2012) päätösteksti oli jaettu neljään elementtiin: 1) johdanto, 2) muutosten hyväksymistä koskeva osa, 3) ensimmäisen ja toisen sitoumuskauden väliä koskeva osa sekä 4) sihteeristölle ja muille elimille annettavaa jatkotyötä koskeva osa.

Päätöstekstistä järjestettiin viikon aikana useita konsultaatioita Jukka Uosukaisen johdolla. Niiden kuluessa päätöstekstistä pystyttiin sopimaan joiltakin osin. Lisäksi monia vaihtoehtoja pystyttiin teknisesti järjestämään seuraavaan viikon loppuneuvotteluita varten paremmalla tavalla. Uosukainen johti neuvotteluita taitavasti pystyen lisäksi säilyttämään rakentavan ilmapiirin.

Ensinnäkin päätöksen hyväksymistä koskevan osan yhteydessä Afrikka-ryhmä vaati kirjausta, jonka mukaan osapuolten pitäisi päätöslauselmassa sitoutua ratifioimaan muutokset neljän vuoden kuluessa. EU ja muut ovat vastustaneet tällaista kirjausta oikeudellisilla ja tarkoituksenmukaisuussyillä. Loppu-tuloksena päädyttiin sanamuotoon, jossa osapuolia kehoitetaan ratifioimaan mahdollisimman pian.

Toinen kysymys liittyi väliaikaiseen soveltamiseen. Afrikka-ryhmä esitti sanamuotoa, jossa edellytettäisiin osapuolia soveltamaan muutoksia väliaikaisesti. Väliaikaisella soveltamisella tarkoitetaan valtiosopimusoikeuden mukaista mahdollisuutta soveltaa (provisional application) sopimusta jo ennen sen voimaantuloa. Monille EU:n jäsenmaille, kuten Suomelle, väliaikainen soveltaminen on sinänsä mahdollista, mutta edellyttäisi valtiosääntöjen mukaan samaa menettelyä kuin muutenkin sopimuksen hyväksyminen kansallisesti. Väliaikainen soveltaminen ei nopeuttaisikaan Kioton pöytäkirjan muutosten hyväksymistä. Tämän vuoksi EU ei ole kannattanut pakollista väliaikaista soveltamista. AOSIS esitti ns. opting out -menettelyä, jossa osapuolten pitäisi erikseen ilmoittaa, jos ne eivät pysty soveltamaan muutoksia väliaikaisesti. Australia teki kompromissiesityksen, jossa se ehdotti ns. opting in -menettelyä, jossa osapuolet voivat ilmoittaa soveltavansa sopimusta väliaikaisesti. Lisäksi Australian ehdotukseen sisältyi maininta siitä, että osapuolet panevat muutokset täytäntöön jo ennen niiden voimaantuloa. EU ehdotti määräystä, jonka mukaan osapuolet panisivat muutokset täytäntöön ennen niiden voimaantuloa. EU:n ehdotuksen taustalla oli se, että EU:n lainsäädäntö sisällöllisesti pitää jo sisällään tulevat muutokset. Lopputuloksena päädyttiin Australian esitykseen, johon yhdistettiin EU:n ehdotuksen

sisältö. Väliaikainen soveltaminen koskee näin ollen vain niitä osapuolia, jotka erikseen ilmoittavat soveltavansa muutoksia väliaikaisesti. Muut osapuolet puolestaan soveltavat muutoksia kansallisten lainsäädäntöjensä ja käytäntöjen mukaisesti.

Lisäksi jatkotyötä koskevassa osassa oli esillä Afrikka-ryhmän ehdotus lykätä toista sitoumuskautta koskevien implementointipäätöksen neuvottelua Dohan kokouksen jälkeen. EU puolestaan korosti voimakkaasti kyseisen päätöksen merkitystä muutosten hyväksymisen kannalta. Implementointipäätös saatiin neuvoteltua SBSTA:n alaisuudessa, jonka jälkeen lopputuloksena päätöstekstin VII-osassa viitataan kyseiseen implementointipäätökseen, joka koskee Kioton pöytäkirjan 5, 7 ja 8 artikloiden mukaista raportointia ja kansallisia järjestelmiä sekä asiantuntijatarkastuksia.

7. SOPIMUKSEN JA PÖYTÄKIRJAN ALAELINTEN (SBI / SBSTA) 37. ISTUNNOT

7.1. Teollisuusmaiden kasvihuonekaasuinventaarioroita ja maaraportteja koskevat yhteenvetoraportit (SBI 3a, SBI 3b, SBI 3c, SBSTA 11e, SBSTA 12e, SBSTA 12f)

Asiakohdissa käsiteltiin sihteeristön laatimia yhteenvetoraportteja teollisuusmaiden kasvihuonekaasu-inventaarioiden ja maaraporttien tarkastuksista. SBSTA ja SBI ottivat raportit tiedoksi. CMP:n päätös korostaa raporttien keskeistä roolia ilmastopöytäkirjan ja Kioton pöytäkirjan toimeenpanon arvioinnissa ja kehottaa Kioton pöytäkirjan osapuolia edelleen raporttoimaan tarvittavat lisätiedot tulevassa kuudennessa maaraportissaan. COP:in päätöksessä todetaan I-liitteen maiden parantaneen maaraporttien toimittamista aikataulussa ja pyydetään maita toimittamaan raportit jatkossakin ajoissa.

7.2. Kehitysmaiden kansalliset tiedonannot (SBI 4)

7.2.1. Kehitysmaiden raporttien tekoa tukeva asiantuntijaryhmä / Consultative Group of Experts (CGE) (SBI 4a)

Päätelmillä FCCC/SBI/2012/L.53/Rev.1 jatkettiin asiantuntijaryhmän vanhaa mandaattia yhdellä vuodella ja samalla siihen lisättiin, että ryhmä tukee myös kehitysmaiden kaksivuotisraporttien tekoa. Tämän asiakohdan työtä vaikeutti se, että SBI:n asiakohdassa 5(b) ei päästy yksimielisyyteen siitä, mikä on CGE:n rooli.

7.2.2. Liitteeseen 1 kuulumattomien maiden tiedonantojen sisältö

Asiakohta oli asialistalla Umbrella-ryhmän ja EU:n esityksestä jo SBI 26:ssa ja aiheutti agendakiistan jo silloin. Kiista jatkuu edelleen ja puheenjohtaja julisti asian ratkaisemattomaksi (in abeyance) ja se siirtyi ratkaisemattomana seuraavaan SBI:hin.

7.2.3. Taloudellinen ja tekninen tuki (SBI 4c)

Päätelmissä FCCC/SBI/2012/L.52 rohkaistaan Maailman ympäristörahastoa (GEF) tukemaan kehitysmaita myös kaksivuotisraporttien tuottamisessa. Kehitysmaita pyydetään uudestaan tekemään lähetteitä siitä, missä määrin ne ovat ”in kind” tukeneet omien raporttiansa tuottamista. Vain yksi maa on tähän mennessä tehnyt asiasta lähetteen. Suomen Folke Sundman toimi asiakohdassa EU:n asiavastaavana.

7.3. Kehitysmaiden hillintätoimet (SBI 5)

7.3.1. Prototyypirekisteri (SBI 5a)

Kehitysmaat voivat rekisteröidä kansallisesti soveltuvat toimensa päästöjen vähentämiseksi (NAMA) rekisteriin ja hakea sitä kautta rahoitusta toimilleen. Rahoittajat kirjaavat rekisteriin tarjolla olevan rahoituksen. Päätelmissä FCCC/SBI/2012/L.39 kutsutaan sekä kehitys- että kehittyneitä maita täyttämään rekisteriä. Rekisteriä kehitetään edelleen nettipohjaisena ja sen pitäisi olla valmis vähintään kaksi kuukautta ennen seuraavaa osapuolikokousta. Näkemyksiä ja kokemuksia prototyypirekisteristä pyydetään lähetteinä kevään aikana, mutta niistä ei vielä keskustella seuraavassa SBI:n kokouksessa. Seuraavaan osapuolikokoukseen tuotetaan raportti rekisterin toimista.

7.3.2. Kehitysmaiden konsultaatio ja arviointiprosessi (ICA) (SBI 5b)

Durbanissa 2011 päätettiin kaksivuotisraportteihin liittyvästä arviointi- ja tarkastusmenettelystä (IAR, International Assessment and Review) teollisuusmaille sekä kansainvälisestä konsultaatio- ja arviointiprosessista (ICA, International Consultation and Assessment) kehitysmailla ja hyväksyttiin niitä varten tehdyt ohjeistot. Kansainvälinen konsultointi- ja arviointiprosessi (ICA) koskee kehitysmaiden kaksivuotisraportteja, ja sen tavoitteena on lisätä päästövähennystavoitteiden ja niiden vaikutusten läpinäkyvyyttä. Se käsittää raportin teknisen arvioinnin (UNFCCC:n sivuilla julkaistava raportti) sekä session SBI:ssä, jossa maat pitävät esityksen raportista, ja sen sisällöstä voi esittää kysymyksiä (facilitative sharing of views). Ensimmäinen ICA järjestetään ensimmäisten kaksivuotisraporttien toimittamisen jälkeen.

Kehitysmaiden kaksivuotisraportit sisältävät lähinnä maiden kasvihuonekaasuinventaarit. Niiden laatua pyritään kehittämään maakohtaisesti raporttien kansainvälisellä analysoinnilla. Analyysin tekee asiantuntijatiimi. Dohassa neuvoteltiin tämän ICA-prosessin käytännön toteuttamisesta. Asia on hyvin herkkä kehitysmailla, eikä tästä asiasta päästy yksimielisyyteen ja asian käsittelyä jatketaan seuraavassa SBI:ssä hakasulutetun tekstin pohjalta, päätelmä FCCC/SBI/2012/L.50.

7.4. Rahoituskysymykset (SBI 6, COP 11a-f, CMP 10a-b)

SBI:n rahoitusasiat neuvoteltiin valmiiksi ensimmäisen viikon päätteeksi. Vaikka neuvottelut olivat vaikeat, vastaa lopputulos hyvin EU:n kantoja. Tärkein päätös (SBI 6a) oli rahoitusmekanismin viidennen arvioinnin käynnistäminen pitkälti EU:n neuvottelutavoitteen pohjalta (annetaan Pysyvälle komitealle mandaatti luonnostella arvioinnin täydentävät ohjeet COP 19:een mennessä, jolloin varsinainen arviointi alkaa ja sitä yritetään saada valmiiksi COP 20:een mennessä). GEF:in raporttia ja ohjeistusta koskeva päätös (SBI 6b) oli tällä kertaa pitkälti tekninen, koska asian käsittelyjärjestys muuttuu vuonna 2013 (Pysyvälle komitealle tulee valmisteleva rooli). Hyväksyttiin myös Vähiten kehittyneiden maiden rahastoa (LDCF) koskeva, pitkälti teknisluontoinen lisäohjeistuspäätös (SBI 6d). Sopeutumisrahaston kaksi vuotta myöhässä ollut alustava arviointi (SBI 6c / CMP 10b) saatiin päätökseen. Siitä siirtyi vaikeita asioita ratkottavaksi toiselle viikolle suoraan CMP:n agendalla (10a) olleen Sopeutumisrahaston raportin käsittelyn yhteyteen. Näistäkin syntyi neuvottelutulos, mutta Sopeutumisrahaston rahoituspohjan vahvistaminen säilyi vaikeana asiana myös tulevissa kokouksissa.

7.5. Ilmastopimuksen artiklojen 4.8 ja 4.9 toimeenpano (SBI 7)

7.5.1. Edistymisen päätöksen 1/CP.10 toimeenpanossa (ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja vastatoimet) (SBI 7a)

Asiakohdasta ei muodostettu omaa kontaktiryhmää Dohassa vaan asiaa käsiteltiin SBI:n ja SBSTA:n yhteisissä epävirallisissa vastatoimien konsultaatioissa.

7.5.2. Vähiten kehittyneitä maita koskevat asiat (SBI 7b)

Tämän asiakohdan alla keskustelut keskittyivät vähiten kehittyneiden maiden asiantuntiryhmän (LEG) edistymisraportin ruotimiseen, epävirallisia konsultaatioita veti suurlähettiläs Colin Beck (Salomonsaaret). Yleensä EU on tiukimmin katsonut, että LEG pysyy mandaatissaan eikä haali liikaa työtä, nyt tukea tähän saatiin myös Australialta, joka EU:n tavoin vaati päätelmätekstissä jo tehtyjen toimien ja edistymisen huomioimista ja töiden priorisoimista. Asiakohdasta saatiin päätelmät FCCC/SBI/2012/L.35, joissa sihteeristöä pyydetään tekemään synteesiraportti alueellisista työpajoista. Lisäksi LEG:iä pyydetään edelleen selvittämään, millaisia ongelmia mailla on rahoituksen hakemiseen LDCF:stä, tuomaan näkemyksiään SBI 38:aan, miten LEG voisi tukea vähiten kehittyneitä maita kansallisten sopeutumissuunnitelmien tekemisprosessissa sekä järjestämään tähän liittyen tapahtuman SBI 38 aikana. Asiakohdan EU:n neuvottelijoina toimivat Suomen Matti Nummelin ja Johanna Pietikäinen.

7.6. Sopeutumiskomitean raportti (SBI 8 ja SBSTA 4)

Sopeutumiskomitean ensimmäisen raportin käsittely oli sekä SBI:n että SBSTA:n agendalla, käytännössä keskustelu hoidettiin Kishan Kumarsinghin (Trinidad ja Tobago) vetämissä epävirallisissa SBI:n ja SBSTA:n yhteiskonsultaatioissa. Päätöksessä (FCCC/SBSTA/2012/L.22–FCCC/SBI/2012/L.33) hyväksytään komitean kolmivuotinen työohjelma ja hyväksytään toimintatapoihin liittyvät säännöt. Päätös saatiin valmiiksi kohtuullisen nopeasti, mutta keskustelua käytiin etenkin siitä, millä sanamuodoilla huomioidaan komitean työohjelman toiminnot, joista ei ole komitean sisällä (etenkään kehitysmaiden ja teollisuusmaiden välillä) vielä täyttä yksimielisyyttä. Jatkotyön kannalta olennaista on, että Dohassa linjattiin, että komitean mahdolliset suositukset liittyen muihin asioihin ja elimiin tulee käsitellä näiden asiakohtien yhteydessä, tämä näkyikin Dohassa tehdyissä kansallisiin sopeutumissuunnitelmiin liittyvässä päätöksessä.

7.7. Kansalliset sopeutumissuunnitelmat (SBI 9)

Durbanin päätösten mukaisesti keskustelut kansallisten pitkän aikavälin sopeutumissuunnitelmien (National Adaptation Plan) alla keskittyivät tänä vuonna rahoitusohjintaan. Asiakohdan epävirallisia konsultaatioita vetivät Australian Richard Merzian ja Malediivien Amjad Abdulla. Fokuksen piti olla vähiten kehittyneiden maiden tuessa, mutta sopeutumiskomitean raportin suositukset muiden kehitysmaiden tukeen liittyen toivat myös muut kehitysmaat mukaan tähän keskusteluun. Neuvotteluja ei saatu valmiiksi ensimmäisellä viikolla. SBI:n päätelmissä (FCCC/SBI/2012/L.41) huomioidaan mm. LEG:in tekemät tekniset ohjeet kansallisiin sopeutumissuunnitelmiin liittyen, odotetaan tuen toimeenpanon alkavan Vähiten kehittyneiden maiden rahaston (LDCF) kautta SBI 39:ään mennessä ja kehoitetaan sihteeristöä tekemään informaatiopaperi asiaan liittyen SBI 41:n käsiteltäväksi.

Vaikeimpia paloja oli, miten uusi Vihreä ilmastorahasto (GCF) ja pysyvä komitea voidaan huomioida päätöstekstissä ja miten ohjitaan LDCF:ää. Lopullisessa päätöksessä

(FCCC/CP/2012/L.2) ohjitaan LDCF:ää antamaan tukea suunnitelmaprosessille sovittujen täysimääräisten kulujen mukaan ("full agreed cost") tilannekohtaisesti tarkastellen ja säilyttäen samalla tuen vähiten kehittyneiden maiden työohjelman toimeenpanolle ja joustavuuteen kannustaen. Muiden kehitysmaiden osalta Erityisilmastorahastoa (SCCF) kehoitetaan harkitsemaan miten se voisi tukea näiden suunnitelmaprosessia. Lisäksi osapuolia kehoitetaan jälleen tukemaan prosessia eri kanavia pitkin (ml. LDCF ja SCCF), ja YK-toimijoita, järjestöjä ja muita tahoja tukemaan ja mahdollisesti harkitsemaan tukiohjelmien perustamista tai vahvistamista. Pyydetään myös osapuolia ja relevantteja organisaatioita huomioimaan LEG:in työ ja tilanteen mukaan myös konsultoimaan sitä. Edistymistä ja ohjinnan tarvetta arvioidaan seuraavan kerran COP20:ssa.

7.8. Vahingot ja menetykset (loss and damage) (SBI 10)

Cancúnin päätösten mukaan asiakohdasta tuli kaksivuotisen työohjelman jälkeen saada päätös Dohassa. Epävirallisia konsultaatioita vetivät Argentiinan Lucas Di Pietro ja Kanadan Don Lemmen. Työohjelman alla pidetyt työpajat ovat asiantuntijatasolla lisänneet ymmärrystä asian suhteen, mutta jo ennen varsinaisen osapuolikokouksen alkua pidetyssä kokouksessa todettiin, että poliittisella tasolla on yhä hankalia kysymyksiä. Teollisuusmaat ajoivat riskien ja tarvittavien toimien huomioimista mm. kansallisissa suunnitelmissa ja muissa sopimuksen alla jo olevissa prosesseissa. Kehitysmaat pitivät edelleen esillä ajatusta kansainvälisestä mekanismista ja työohjelman jatkamisesta.

Asiakohdan neuvotteluja ei saatu valmiiksi ensimmäisellä viikolla, vaan se oli lopulta yksi viimeisistä ja tärkeimmistä Dohan paketin sovitusta osista. Ministeritasolla viimeistellyssä päätöksessä (FCCC/CP/2012/L.4/Rev.1) sovitaan sopimuksen roolista asiaan liittyen, kutsutaan kaikkia osapuolia tehostamaan toimia mm. riskinarviointiin liittyen ja todetaan jatkotyötä tarvittavan eri osa-alueilla. Päätöksessä myös sovitaan, että COP19:ssa perustetaan vahinkoja ja menetyksiä käsitteleviä institutionaalisia järjestelyjä, kuten esimerkiksi kansainvälinen mekanismi. Sihteeristöä ohjitaan hoitamaan työohjelman alaisia väliaikaisia toimia ennen SBI39:tä. Näitä ovat asiantuntijatapaaaminen hitaasti eteneviin muutoksiin (slow onset events) liittyvistä tulevaisuuden tarpeista ja raportti siitä; tekninen paperi liittyen vahinkoihin, joita ei voida arvottaa rahallisesti; sekä tekninen paperi institutionaalisten järjestelyjen aukoista. Lisäksi SBI 38:ssa tullaan käsittelemään, mitä toimia työohjelman alla tarvitaan ymmärryksen ja asiantuntemuksen edistämiseksi.

7.9. Vastatoimien haitalliset vaikutukset (Kioton pöytäkirjan artikkeli 3.14) (SBI 11)

Puheenjohtajan konsultaatiot kiinnostuneiden osapuolien kanssa siitä, miten näitä asioita käsitellään, jatkuvat SBI38/SBSTA38:ssa.

7.10. Foorumi ja työohjelma vastatoimien toimeenpanon vaikutuksesta (SBI 12 ja SBSTA 8)

Vastatoimia käsiteltiin molempien alaelinten yhteisessä foorumissa, jonka puheenjohtajina toimivat SBI:n ja SBSTA:n puheenjohtajat. Foorumissa kuultiin neljän päivän aikana maaryhmien, yksittäisten maiden sekä järjestöjen esityksiä ja keskusteltiin niiden pohjalta avoimessa ja rakentavassa hengessä. Foorumin päätteeksi valmistuivat puheenjohtajan proseduraaliset päätelmät, jotka SBI ja SBSTA hyväksyivät (FCCC/SBI/L.34 ja FCCC/SBSTA/2012/L.23). COP tervehti foorumissa tehtyä työtä ja kutsui osapuolia jatkamaan osallistumista foorumin työhön, ml. näkökohtien vaihtaminen niitä huolestuttavista politiikkakysymyksistä, kuten yksipuolisista toimista. (FCCC/CP/2012/L.14/Rev.1).

7.11. Teknologioiden kehitys ja siirto (SBI 13, SBSTA 6 ja LCA 3d)

Teknologian siirrossa keskeisimmiksi neuvottelukysymyksiksi nousivat Durbanissa perustetun teknologiakeskuksen ja verkoston hallintoelintä sekä ilmastoteknologian tekijänoikeuksia koskevat ehdotukset.

Pitkällisten konsultaatioiden jälkeen päästiin sopuun yli 20-henkisestä hallintoelimestä (Governing Board), joka ohjaa YK:n ympäristöohjelman hallinnoimaa ilmastososopimuksen teknologiakeskusta. 16 jäsenmaan (8 teollisuusmaata ja 8 kehitysmaata) edustajan lisäksi komiteaan on kutsuttu Teknologiajohtokunnan, Vihreän ilmastorahaston, Pysyvän komitean ja Sopeutumiskomitean edustajat. Myös edustajat liike-elämästä, kansalaisjärjestöistä ja tutkimus-laitoksista osallistuvat työhön. Ottaen huomioon teknologiakeskuksen lähes olemattomat muutaman miljoonan euron vuosittaiset resurssit ja vain muutaman kymmenen hengen työvoiman, sovittu komitea on todella raskas ratkaisu, mutta poliittisesti ainoa mahdollinen.

Teknologiajohtokunnan (TEC) vuosiraportti otettiin vastaan hyvin, ja myös YK:n ympäristöohjelman UNEP:in vahvistaminen teknologiakeskuksen isäntäorganisaatioksi sujui vaikeuksista.

Suurin poliittinen kiista syntyi Intian ehdotuksesta sisällyttää tekijänoikeuksia käsittelevä tehtävä Teknologiajohtokunnan tulevan vuoden työohjelmaan. Kehitysmaat ovat vuosien ajan pyrkineet ajamaan tekijänoikeuksien heikentämistä ilmastososopimuksen alla ja ehdottaneet tähän liittyviä työpajoja ja kokouksia. Toisaalta teollisuusmaat ovat sangen yhtenäisinä vastustaneet minkäänlaista tekijänoikeuksia käsitteleviä prosesseja ilmastososopimuksen alla todeten, että tällaiset asiat tulee käsitellä asianomaisissa kansainvälisissä elimissä, kuten Maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) ja Maailman kauppajärjestön (WTO) piirissä.

Asia näyttää olevan Intialle poliittisesti tärkeimpiä ja luultavasti yksi tulevan laajan sopimuksen kiistaelementtejä. Intian vaatimuksia ovat säästäneet lukuisat vähiten kehittyneet Afrikan maat, joilla ei käytännössä ole edes voimassa tekijänoikeussuojaa. Myös Intian teollisuus on jyrkästi irtisanoutunut hallituksensa linjasta ja vaatii Intiaa pikemminkin vahvistamaan teollisia tekijänoikeuksia. Intia sai alaelimissä läpi kohtalaisen heikon viittauksen Teknologiajohtokunnan raporttiin, jossa todettiin, että tekijänoikeuksista voidaan tarvittaessa jatkaa keskustelua tapauskohtaisesti.

7.13. Artikla 6 (SBI 14)

Dohassa hyväksyttiin Artikla 6:lle uusi kahdeksanvuotinen työohjelma. Työohjelman edistymistä arvioidaan vuosina 2016 ja 2020. Osapuolia pyydetään lähettämään tietoa siitä, kuinka he panevat toimeen työohjelmaa sekä jakamaan näkemyksiään vuoden 2016 ja 2020 arvioiteja varten. Maailman ympäristörahaa (GEF) sekä muita soveltuvia järjestöjä pyydetään tukemaan kehitysmaita, erityisesti Afrikassa. SBI:n tulee järjestää aiheesta vuosittainen dialogi ja niistä ensimmäinen, jossa pidetään COP 38:ssa. Artikla 6:n aihepiirit jaetaan kahteen osaan: koulutus ja harjoittelu sekä kansalaisten tiedonsaanti. Kansainvälinen yhteistyö liittyy kumpaankin. Vuonna 2013 käsitellään koulutusta ja harjoittelua.

Työohjelma löytyy täältä: <http://unfccc.int/resource/docs/2012/cop18/eng/08a02.pdf>

7.14. Kehitysmaiden toimintavalmiuksien vahvistaminen (SBI 15 ja LCA 3f)

Asiakohtaa käsiteltiin sekä SBI:ssä että LCA:ssa. SBI:ssä käytiin pitkät informaaliset neuvottelut, joissa ei edistytty juurikaan. Yleisesti ottaen Durbanin päätöksellä perustetun Durbanin Foorumin ensimmäistä kokousta toukokuussa pidettiin onnistuneena ja keskusteluita käytiin siitä, voitaisiinko Foorumin toimintaa edelleen tehostaa. Lopulta neuvottelut kaatuivat erimielisyyteen siitä, kehitettäisiinkö Foorumista sellaista elintä, jolla olisi suora vaikutus toteutukseen (G77:n ajama linja). I-liitteen maat halusivat pitää Foorumin vain tiedon vaihdon välineenä ja korostivat, että käytännön toteutustoimista päättävät muut sopimuksen instituutiot, joiden tehtäviin kuuluu kapasiteetin kehittäminen omalla alueellaan. Keskustelua jatketaan hakasulutetun tekstin pohjalta seuraavassa SBI:ssä, päätelmät FCCC/SBI/2012/L.42.

Kioton pöytäkirjaa koskevassa asiakohdassa 15(b) päätettiin, että Durbanin Foorumi käsittelee myös Kioton protokollaan liittyvien toimintavalmiuksien vahvistamista, päätelmät FCCC/SBI/2012/L.38.

LCA:n päätöksessä FCCC/AWGLCA/2012/L.4, luku VI hyväksyttiin lähetteet (helmikuu 23.), joissa pyydetään osapuolten näkemyksiä Durbanin Foorumin operationaalisesta kehittämisestä. Seuraavan Durbanin Foorumin (toukokuu) aiheeksi päätettiin kansallisella tasolla tapahtuva toimintavalmiuksien vahvistaminen.

Suomen Matti Nummelin toimi asiakohdissa EU:n neuvottelijana.

7.15. Muutosehdotus Kioton pöytäkirjan muuttamisesta valvontajärjestelmän osalta (SBI 16)

Saudi-Arabia teki vuonna 2005 Kioton pöytäkirjan artikla 18:ta koskevan muutosehdotuksen. Asiakohta on siitä lähtien pitkälti lykätty kokouksesta toiseen ilman keskustelua. Kyse on ollut pitkälti Saudi-Arabian taktisesta ehdotuksesta. Nyt asiakohdan käsittelyn yhteydessä Saudi-Arabia indikoi olevansa valmis luopumaan esityksestä. Asia käsiteltiin epävirallisissa keskusteluissa, jossa laadittiin päätelmäluonnos, joka sittemmin hyväksyttiin Kioton pöytäkirjan osapuolikokouksessa (FCCC/SBI/L.40). Päätöksessä todetaan, että compliance-päätöksen täytäntöönpano ja compliance-mekanismien toiminta ovat tehneet muutosesityksen tarpeettomaksi, jonka takia siitä voitiin nyt luopua.

7.16. Puhtaan kehityksen mekanismin valituselin (SBI 17)

Dohassa tapahtui pientä edistystä, kun puhtaan kehityksen mekanismin valituselimeen liittyvä neuvotteluteksti saatiin osittain virtaviivaistettua. Asiakohtaa käsitellään uudestaan SBI 38:ssa.

7.17. Velvoitekausivaranto (Commitment period reserve, CPR) (SBI 18)

Asiakohta on ollut asialistalla Uuden-Seelannin aloitteesta. Uusi-Seelanti on Australian tukemana ajanut velvoitekausivarannon laskemista nykyisten sääntöjen mukaisesta 90 % sallitusta päästömäärästä. Uusi-Seelanti veti esityksensä pois, ja osapuolet totesivat sääntöjen pysyvän tältä osin ennallaan (FCCC/SBI/2012/L.29). Velvoitekausivarantoa koskeviin sääntöihin tehtiin toisen velvoitekauden pituuteen ja sallitun päästömäärän laskentaan liittyvät muutokset AWG-KP:n alla.

Asiakohdan puheenjohtajana toimi Suomen Karoliina Anttonen.

7.18. Päästöyksiköiden kansainvälinen kirjausjärjestelmä (International Transaction Log, ITL) (SBI 19)

Päästöyksiköiden kansainvälistä kirjausjärjestelmää koskeva raportti (FCCC/KP/CMP/2012/8) merkittiin tiedoksi. Asian käsittelyä jatketaan SBI 38:ssa kiinnittäen erityisesti huomiota raportin 58 kappaleen suosituksiin (FCCC/SBI/2012/L.30).

7.19. Nairobun työohjelma ilmastonmuutoksen vaikutuksista, haavoittuvuudesta ja sopeutumisesta (NWP) (SBSTA 3)

Nairobun työohjelmaan (Nairobi Work Program, NWP) liittyen ei ollut Dohassa odotettavissa suurempia neuvottelutarpeita. Keskustelu työohjelman mahdollisista muutoksista alkaa vasta Dohan jälkeen osapuolien tekemien läheteiden pohjalta tavoitteena suosituksen tekeminen COP19:lle. Käsittelyn pohjana Dohassa oli raportti teknisestä työpajasta, työohjelman edistymisraportti ja malliesimerkkikoonti maiden kansallisesta sopeutumis suunnitelmatyöstä. Asiakohdasta ei muodostettu kontaktiryhmää ollenkaan, vaan SBSTA:n puheenjohtaja Richard Muyungi valmisti proseduraaliset päätelmät ja konsultoi osapuolia epävirallisesti. Asiakohdasta saatiin lyhyet päätelmät FCCC/SBSTA/2012/L.26.

7.20. Metsäkatoa hillitsevä REDD+ -mekanismi (SBSTA 5)

SBSTA ei voinut tehdä riidatonta esitystä edes metsien tilan seuranta- ja arviointikäytännöistä, puhumattakaan päästövähennystulosten mittaus-, raportointi- ja todentamiskäytäntöjä. Menetelmälliseltä kannalta katsottuna päätös olisi ollut tehtävissä tässä COP:iissa SBSTA:n suosituksen pohjalta. Tämän esti kuitenkin poliittisesti ratkaisematon kysymys tulosperustaisesta rahoituksesta ja, luonnollisesti, koko ilmastorahoituksen tulevasta järjestelystä ja hallinnasta. Erityisesti kysymys REDD+ -toimeenpanon tulosten todentamisesta (verification) on suuren luokan teknologinen ja kapasiteetin vahvistamisen asia, jossa eteneminen neuvotteluissa on riippuvainen tulevasta rahoitusjärjestelystä ja -mekanismeista.

SBSTA:n päätelmät ja liitteenä oleva päätösluonnos on asiakirjassa SBSTA/2012/L.31. Päätösluonnoksen jatkokäsittely lykättiin SBSTA 39:n istuntoon ja COP 19:n käsiteltäväksi. Tästä johtuen myös safeguards-turvalausekkeiden käsittely on tarkoitus saattaa päätökseen SBSTA 39:n istunnossa. Metsäkadon ajureita koskeva käsittely, joka sisällöllisesti koskee etenkin metsäsektorin ulkopuolisia tekijöitä, jatkuu siten, että SBSTA rohkaisee osapuolia ja sidosryhmätoimijoita sekä kansainvälisiä järjestöjä jakamaan teemaa koskevaa tietoa sopimussihteeristön hoitaman internet-sivuston kautta.

7.21. Tutkimus ja systemaattinen havainnointi (SBSTA 7)

SBSTA:n avausistunnossa kuultiin päivitys Global Climate Observing Systemistä (GCOS) sekä muusta ilmastohavainnoinnista. Epävirallisten keskusteluiden jälkeen päätettiin toivottaa tervetulleeksi GCOS:n ohjausryhmän ja sihteeristön suunnitelma valmistella vuoden 2015 alkuun mennessä kolmas raportti maailmanlaajuisten ilmastohavainnointisysteemien riittävydestä sekä vuoden 2016 alkuun mennessä uusi toimeenpanosuunnitelma samasta aiheesta.

Ilmastosihteeristöä pyydettiin järjestämään SBSTA 39:ssä työpaja, jossa käsiteltäisiin sellaisten hiilivarastojen teknisiä ja tieteellisiä kysymyksiä, joille ei ole omaa asiakohdtaa ilmastositseeristössä. Osapuolia pyydettiin toimittamaan näkökulmiaan työpajojen sisällöstä.

Lisäksi osapuolia sekä alueellisia ja kansainvälisiä tutkimusohjelmia ja -järjestöjä kutsuttiin lähettämään tietoa seuraavaa tutkimusdialogia varten.

7.22. Poliittikkatoimien haitalliset vaikutukset (Kioton pöytäkirjan artikkeli 2.3) (SBSTA 9)

Puheenjohtajan konsultaatiot kiinnostuneiden osapuolien kanssa siitä, miten näitä asiakohtia käsitellään, jatkuvat SBSTA 38:ssa.

7.23. Maatalous (SBSTA 10)

Bonnissa lupaavasti alkaneet keskustelut maataloudesta pysähtyivät äkillisesti. Ongelmakohtiksi nousivat kysymykset ruokaturvasta ja hillinnän ja sopeutumisen tasapainosta, sekä tulkinta yhteisistä mutta eriytetyistä vastuista (CBDR). Kysymykset heijastelivat maatalouden ohella laajemmin koko prosessia koskevia peruskysymyksiä. Maatalouden osalta poliittisissa kysymyksissä tuskin voidaan ratkaisevasti edetä ennen kuin ne on käsitelty ADP:n puitteissa.

Dohassa jatkettiin neuvotteluja Bonnin asetelmien pohjalta. Vaikeuksista huolimatta neuvotteluja leimasi kuitenkin aluksi toiveikkuus ja laaja halu saada päätös aikaan. I-liitteen maiden ja kehittyvien maiden näkemykset sopeutumisen ja hillinnän tasapainosta lähentyivät jonkin verran. Näkemykset kuitenkin erosivat edelleen voimakkaasti CBDR:n osalta. Tiukimpia kantoja jaetun vastuun periaatteen hylkäämisestä esittivät Umbrella-ryhmän jäsenet ja toisaalla taas G77. Tosin G77:n sisällä oli huomattavia vaikeuksia koordinoita näkemyksiä. Osa G77-maista ilmaisikin avoimesti pettymyksensä päätöstekstin käsittelyn loppuessa ilman ratkaisua ajanpuutteen ja ryhmän oman vastustuksen vuoksi. Maatalouden päätösluonnokseen palataan SBSTA 38:n yhteydessä.

EU toimi neuvotteluissa aktiivisesti sillanrakentajan roolia hakien. Prioriteettina neuvotteluissa oli teknisen prosessin käynnistäminen. Tällöin vaikeasti soviteltavat poliittisesti hankalia kysymyksiä sisältävät kohdat voitaisiin siirtää myöhemmäksi ja sen sijaan käsitellä tieteellisteknisiä kysymyksiä työohjelman puitteissa. Tekninen työ, jonka avulla selvitettäisiin tutkimustiedon tasoa ja selvennettäisiin kiistanalaisia käsitteitä, voisi myös auttaa luottamuksen ja yhteisten näkemysten muodostamisessa. Onnistumisen kannalta ensisijaisen tärkeää on kaikkien, myös kriittisesti suhtautuvien maiden, saaminen mukaan tiedon- ja ajatustenvaihtoon. Useilla mailla oli käsitys, että ennen seuraavaa Bonnin kokousta eri ryhmien näkemyksiä tulisi sovitella, jotta neuvotteluissa voitaisiin realistisesti edetä.

7.24. Ilmastopimuksen alaiset metodologiset kysymykset (SBSTA 11)

7.24.1. Kaksivuotisraporttien taulukot (SBSTA 11a)

Durbanissa vuonna 2011 sovittiin sekä teollisuus- että kehitysmaiden kaksivuotisraporttien (biennial report) laadinnasta ja niitä koskevista raportointiohjeistoista. Kaksivuotisraportit sisältävät tiedot kasvihuonekaasupäästöistä, päästöjen kehityksestä, niiden vähentämistoimista, rahoituksesta ja teknologian siirrosta.

Dohassa jatkettiin neuvotteluita kaksivuotisraporttien raportointitaulukoiden sisällöstä. Taulukoita on tarkoitus käyttää kaksivuotisraporteissa 1.1 2014 alkaen. Keskustelujen pohjana olivat lokakuussa UNFCCC -sihteeristön järjestämän työpajan raportti ml. taulukkoluonnokset. Eryteisesti LULUCF -sektoria ja mekanismeja käsittelevistä taulukoista oli erimielisyyksiä.

Erimielisyydet liittyivät erityisesti päästövähennyslupausten sisällön selkeyttämistä ja niiden toteuttamisen edistymistä seuraaviin tauluihin (taulukot 2 ja 4).

LULUCF -sektorin taulukoista sopimista vaikeutti Ilmastopimuksen ja Kioton pöytäkirjan erilaisten laskentasääntöjen yhteensovittaminen sekä se, miten paljon joustavuutta osapuolille raportoinnissa annetaan. Näistä saatiin tyydyttävä lopputulos toisella viikolla. Taulukot mahdollistavat erilaisista lähtökohdista tapahtuvan raportoinnin, kunhan esitettyjen päästömäärien yhteys kasvihuonekaasuinventariolukuihin kuvataan.

Uusien markkinamekanismien tuottamien yksiköiden käyttö päästövähennyslupauksen toteuttamisessa oli vaikeampi aihe ja neuvottelut jatkuivat korkean tason osuudelle, jossa EU:ta neuvotteluissa edusti Suomen pääneuvottelija Sirkka Haunia. Neuvotteluosapuolet olivat erimielisiä siitä, miten viittaus muihin markkinamekanismeihin taulukoissa tulee tulkita. Neuvotteluissa syntynyt ratkaisu mahdollistaa raportoinnin mahdollisista tulevista mekanismeista ja korostaa, että muista kuin ilmastopimuksen hyväksymistä mekanismeista raportointi ei merkitse osapuolten hyväksyntää niiden käytölle.

Saudi-Arabia nosti neuvottelutekstiin viime hetkillä vähennystoimien sosiaalista ja taloudellisista vaikutuksista raportoinnin. EU ja muut I-liitteen maat vastustivat lisäystä, koska se ei ole asiakohdan mandaatin mukainen vaatimus. Kyseistä vaatimusta ei otettu mukaan päätöstekstiin sellaisenaan, mutta tekstiin lisättiin viittaus kyseistä aihetta käsittelevään kohtaan Durbanissa sovitussa raportointiohjeissa.

7.24.2. Kaksivuotisraporttien, maaraporttien sekä inventaarioraporttien tarkastusohjeet (SBSTA 11b)

Dohassa sovittiin työohjelma kasvihuonekaasuinventarioita, kaksivuotisraportteja sekä maaraportteja (National Communication) koskevien tarkastusraporttien uudistamisesta. Neuvotteluiden pohjana olivat UNFCCC -sihteeristön laatima tekninen paperi sekä osapuolten läheteet. Osapuolet olivat eri mieltä prosessista (aikataulut, mahdolliset työpajat) sekä siitä, pitäisikö maaraporttien ja kaksivuotisraporttien tarkastusohjeiden olla erilliset ohjeistot vai voitaisiinko ne yhdistää. Päätelmissä sovittiin pyrkimyksestä erillisiin ohjeisiin sekä maaraporttien ja kaksivuotisraporttien tarkastusohjeiden päättämisestä vuoden 2013 loppuun mennessä. Kasvihuonekaasuinventarioiden tarkastusohjeista on tarkoitus päättää vuotta myöhemmin. Työohjelma noudattaa pääosin EU:n ehdotusta. Työohjelmassa on tarkoitus huomioida osapuolten aiemmat kokemukset tarkastusmenettelyistä ja tarkastusprosessin kustannustehokkuus.

SBSTA 38:n tavoitteena on keskustella ja laatia päätelmät tarkastusten yhteisistä osista, aikatauluista ja tehostamisesta; kesällä 2013 osapuolilta pyydetään aiheesta läheteitä; lokakuussa 2013 järjestetään työpaja ja COP19:n toivotaan päättävän uusista ohjeista maaraporttien ja kaksivuotisraporttien osalta. Vuonna 2014 olisi vastaava prosessi kasvihuonekaasuinventarioiden osalta: läheteitä helmikuussa 2014, työpaja huhtikuussa ja näiden pohjalta käsittely SBSTA 40:ssa ja 41:ssa tavoitteena uusista tarkastusohjeista päättäminen COP20:ssä vuoden 2014 lopulla.

7.24.3. Kansallisesti soveltuvat päästövähennystoimet (NAMA) koskevat MRV-ohjeet (SBSTA 11c)

Kehitysmaiden kansallisesti tuettujen päästövähennystoimien mittaamista, raportointia ja verifiointia (MRV) koskevien ohjeiden kehittämisessä ei edellisessä kokouksessa Bonnissa edetty, mutta Dohassa saatiin sovittua päätelmät. Päätelmiin on kirjattu ohjeistojen yleisiä periaatteita, kuten että niiden tulee olla yleisiä, vapaaehtoisia, käytännönläheisiä ja kansalliset olosuhteet

huomioivia. Keskustelu ohjeistojen sisällöstä jatkuu SBSTA 38:ssa. Osapuolilta on pyydetty ohjeistoja koskevia läheteitä 25.3.2013 mennessä.

7.25. Kioton pöytäkirjan alaiset metodologiset kysymykset (SBSTA 12)

7.25.1. Hiilidioksidin talteenotto ja varastointi puhtaan kehityksen mekanismin (CDM) hanketyypinä (SBSTA 12a)

Todettiin, että tarvitaan enemmän käytännön kokemuksia hiilen talteenotosta ja varastoinnista, ennen kuin tätä teknologiaa hyödyntävät rajoja ylittävät hankkeet voitaisiin hyväksyä CDM-hankkeiksi. Asiakohta siirrettiin käsiteltäväksi SBSTA 45:een marraskuussa 2016.

7.25.2. LULUCF (SBSTA 12b)

Metsien osalta kokoukselta ei odotettu merkittäviä päätöksiä tai uusia avauksia. Vuotta aiemmin Durbanissa sovittiin LULUCF-sektorin laskentasäännöistä, puutuotteet mukaan lukien. Dohassa ensisijainen painopiste oli Durbanissa sovittujen työohjelman toimeenpanon vahvistaminen sekä keskustelun käynnistäminen, uudesta, vuoden 2020 jälkeisestä kattavammasta laskennasta (more comprehensive accounting, MCA).

Puhtaan kehityksen mekanismeihin (CDM) liittyvien mahdollisten uusien lisätoimenpiteiden sekä tulosten pysyvyyden (non-permanence) työohjelmien käsittely yhdistettiin CDM-mekanismin sateenvarjon alle. Pysyvyyden osalta useat maat pitivät sadan vuoden aikajännettä liian pitkänä, minkä lisäksi vastuu tulosten pysyvyydestä tulisi jakaa tasaisemmin kohdemaan ja rahoittajan kesken. Lisäksi metsittämisen (afforestation) ja uudelleen metsittämisen (reforestation) erottelua toisistaan pidettiin keinotekoisena ja seurannan kannalta teknisesti hankalana. Lisäisyyttä (additionality) koskevaa työohjelmaa ei Dohassa avattu, koska ohjelman aloitteentekijänä toiminut Tuvalu ei osallistunut kokoukseen.

Dohassa käytiin työohjelman puitteissa alustavaa keskustelua 2020 jälkeisestä kattavammasta laskennasta osana uutta ilmastosopimusta. Keskustelu pohjautui muutamaaan maan (Australia, Sveitsi, Uruguay ja Japani) läheteisiin. Keskustelu oli luonteeltaan varovaista ja tunnustelevaa, mutta sitä käytiin kuitenkin avoimessa ja rakentavassa hengessä. Australia ja Kiina ehdottivat teknistä analyysia, mikä helpottaisi eri laskentamallien arviointia. EU painotti kannoissaan mahdollisimman laajaa osanottoa ja avointa näkemysten vaihtoa mahdollisen uuden laskentajärjestelmän elementeistä ja kattavuuden käsitteestä. Jatkossa on tärkeää varmistaa, ettei keskustelu rajoittuisi vain Kioton toisen kauden osanottajamaihin. Uuden laskentakeskustelun tuomista ADP-raiteen alle pidettiin ennenaikaisena, sillä se voisi hankaloittaa eri laskentavaihtoehtojen avointa tarkastelua. Tämän vuoksi vuodelle 2013 kaavaillaan epävirallista työohjelmaa, johon kuuluisi kaksi työpajaa. Australia (maaliskuu) ja Islanti (syyskuu) ilmaisivat halukkuutensa järjestää työpajat. Työpajojen tarkoituksena on asiantuntijatasolla luoda näkemystä uuden laskentajärjestelmän kehikosta ja raportoinnista, liittyen esim. maaperä- (land-based) ja toimenpidepohjaisten (activity-based) laskentatapojen hyötyihin ja vaikeuksiin. Metsiä koskevaa laskentaa ja siitä saatuja kokemuksia, muun muassa viitetasoisista, pidettiin hyvänä lähtökohtana mietittäessä teknisiä ratkaisuja muihin maaluokkiin.

Asiantuntijatyön pohjalta SBSTA hyväksyi päätelmät, jotka luovat pohjan keskustelun jatkamiseksi kolmen työohjelman puitteissa SBSTA 38:n yhteydessä. Osapuolilta pyydetään myös läheteitä edellä mainituista työohjelmasta 25.3.2013 mennessä.

7.25.3. Kioton pöytäkirjan artikloita 5, 7, 8 koskevien päätösten uudistaminen (SBSTA 12c)

Päästöjen raportointia ja tarkastuksia koskevien Kioton pöytäkirjan artikloja 5, 7 ja 8 koskevien päätösten päivittämisestä toiselle velvoitekaudelle keskusteltiin lokakuussa pidetyn työpajan pohjalta. Työpajassa ei edetty riittävästi ja lähes kaikki yksityiskohdat jäivät Dohassa sovittaviksi. Myös Dohassa alku oli hankalaa ja vasta ensimmäisen viikon loppupuolella päästiin keskustelemaan substanssista. Keskusteluilla oli yhteys AWG-KP:n alla käytäviin keskusteluihin Kioton mekanismien käyttämisestä (sallitun päästömäärän myöhäinen vahvistaminen ja sen vaikutus kelpoisuuteen käyttää mekanismeja). Tämä vaikeutti alussa neuvotteluita myös teknisemmistä kysymyksistä, jotka muuten sujuivat rakentavassa hengessä.

Sallitun päästömäärän vahvistamiseksi laadittavan raportin ajankohta (15.4.2015 mennessä) ja sisältö, ensimmäisten SEF (Standard Electronic Format) -taulujen raportointiaikataulu, nielutoimiin liittyvän raportoinnin sisältö ja työohjelma muiden menetelmällisten kysymysten ratkaisemiseksi saatiin sovittua. Päästöyksiköiden siirtoa toisella velvoitekaudella käsittelevä kohta ja niiden teollisuusmaaosapuolien, joilla ei ole päästövähennyssitoumusta toisella velvoitekaudella, ja raportoinnin velvoittavuutta koskeva kohta jäivät sopimatta päätösluonnoksessa, joka toimitettiin COP:in yleiskokoukseen päätöstä varten. Siellä aiheesta ei keskusteltu ja sihteeristön toimittama päätösluonnos, jossa raportointivaatimusten pakollisuus kaikille maille säilyy, hyväksyttiin. Kioton pöytäkirjaan liittyvät kohdat oli poistettu päätösluonnoksesta, koska ne oli ratkaistu muulla.

Työ jatkuu SBSTA 38:ssa. Osapuolilta on pyydetty jatkotyötä koskevia lähetteitä 15.2.2013 mennessä.

7.25.4. Uudet F-kaasulaitokset puhtaan kehityksen mekanismin hankkeina (SBSTA 12d)

Asiakohdassa ei edetty ja se siirrettiin käsiteltäväksi SBSTA 39:ään.

8. MUUT ASIAT

8.1. Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen

Sukupuolten tasoarvon edistäminen eteni kokouksessa merkittävästi kahdella rintamalla. Tasa-arvon edistämistä koskeva päätös toi asian laajaan keskusteluun täysistunnossa, jossa se sai valtuuskuntien johtajien vahvan tuen ja hyväksyttiin neuvottelujen jälkeen yksimielisesti.

Alun perin Irlannin entisen presidentin Mary Robinsonin toimesta valmistellun päätöksen esitteli EU:ssa Suomi. EU esitteli päätöksen täysistunnossa, josta se siirtyi toimeenpanokomiteaan ja epävirallisiin neuvotteluihin. Täysistunnossa ja neuvotteluissa päätöstä tukivat lähes kaikki maaryhmät ja suuret maat.

Päätös avaa uudet mahdollisuudet tasa-arvonäkökohtien edistämiseen Ilmastopimuksen työssä:

- Päätöksen mukaan tasa-arvoasiat tulevat osapuolikokoukseen asialistalle pysyvästi.
- Seuraavan osapuolikokouksen yhteydessä järjestetään tasa-arvoasioita koskeva työpaja.
- Jäsenmaita kehoitetaan esittämään syyskuun alkuun mennessä näkemyksensä tasa-arvoasioiden edistämisestä sopimuksen puitteissa.
- Lisäksi jäsenmaita kehoitetaan nimeämään valtuuskuntiin ja niiden johtoon sekä sopimuksen elimiin ja johtoon naisia.

- Sihteeristöä kehoitetaan pitämään sukupuolen mukaan eriteltyä tiedostoa osapuolikokousten valtuuskuntien ja kokouksen elinten kokoonpanosta.

Päätöksen viimeistelyvaiheessa yksimieleisesti hyväksytyssä otsikossa ja johdannossa tasa-arvo korvattiin tasapuolisen edustatutumisen käsitteellä, mutta se ei vaikuttanut operatiivisiin päätöksiin, joiden mukaan työpajassa tarkastellaan sukupuolisensitiivistä ilmastopolitiikkaa ja esityslistan mukaan keskustelua käydään kaikista mahdollisista ilmasto- ja sukupuolten tasa-arvoa koskevista kysymyksistä.

Päätöksen hyväksymisen ja laajan tuen myötä tasa-arvon edistämisestä tuli julkisesti osa ilmastopimuksen virallista politiikkaa. Tämä ei olisi ollut mahdollista ilman Suomen jo neljän vuoden ajan johtamaa tasa-arvotyötä, jonka tuloksena sopimuksen yhdeksässä keskeisessä ohjelmassa on mukana tasa-arvonäkökohdat ja kahdeksan uuden toimielimen toiminnassa ja kokoonpanossa tasa-arvoperiaate.

Toinen merkittävä edistysaskel oli kokouksen toisen päivän nimeäminen tasa-arvopäiväksi pääsihteerin Christiana Figueresin aloitteesta. Päivän aikana järjestettiin useita tapahtumia, joissa esiintyivät nykyisen ja edellisen osapuolikokouksen puheenjohtajat, Qatarin hallitsijaperheen edustajia, pääsihteerin, Irlannin entinen presidentti Mary Robinson, ministereitä sekä YK-järjestöjen ja naisjärjestöjen johtajia. Korkean tason edustuksella haluttiin alleviivata korkeimman poliittisen tuen antamista tasa-arvoasioille. Päivää täydensi kaikkien paikalla olleiden naisjärjestöjen yhteisesti järjestämä työseminaari. Tasa-arvotapahtumia jatkettiin vielä kokouksen toisella viikolla.

Kokouksessa jatkettiin aiemmin vakiintunutta työtä tasa-arvonäkökohtien ottamiseksi mukaan keskeisten ohjelmien sisältöön ja uusien elinten toimintaan. Tärkeimmät päätökset koskivat kehitysmaiden kansallisia sopeutumis suunnitelmia, kansallisia tiedonantoja, ilmastomuutoksen aiheuttamia vahinkoja ja menetyksiä koskevaan ohjelmaan, sopimuksen 6. artiklan mukaista tiedottamisen, koulutuksen ja tietoisuuden lisäämisen ohjelmaa sekä osapuolikokouksen ja Teknologiamekanismin isäntäorganisaation sopimusta ja mekanismin neuvoa-antavan komitean kokoonpanoa.

9. OHEISTAPAHTUMAT

9.1. Exploring practical experience of NAMAs and MRV requirements (3.12.2013)

Pohjoismaisen oheistapahtuman järjestivät yhteistyössä Pohjoismaiden ministerineuvoston NOAK-työryhmä sekä Pohjoismainen ilmastorahoitusyhtiö (NEFCO). Oheistapahtumassa vertailtiin kehitysmaiden päästöjen seurannan, raportoinnin ja todentamisen menetelmiä ja kuultiin useita asiantuntijoita mm. Perusta, Vietnamista, Meksikosta, Norjasta, Tanskasta, Saksasta ja YK:n ilmastopimuksen sihteeristöstä.

Kansallisesti soveltuvat päästövähennystoimet (NAMA) on ilmastoneuvotteluissa sovittu uusi menettely, jonka avulla kehitysmaat voivat jo ennen vuotta 2020 osallistua ilmastomuutoksen torjuntaan. Kehittyneet maat voivat rahoittaa näitä toimia kuten esimerkiksi ohjelmia energiatehokkuuden parantamiseksi, mutta silloin on tärkeää ymmärtää mitä kaikkea, erityisesti paljonko päästövähennyksiä, rahoilla saadaan aikaan. Päästövähennysten lisäksi on aina tarkasteltava myös muita hyötyjä kestäväälle kehitykselle. Oheishyötyjäkin on osattava seurata, kun ohjelmat ovat käynnissä.

Tilaisuus osoitti, että kehitysmaiden päästövähennystoimiin on paljon mielenkiintoa ja erilaisia aloitteita käynnissä. Koska neuvotteluissa ei ole vielä tarkasti määritelty, miten toimia tulisi toteuttaa, pioneeriohjelmat tuovat arvokasta oppia kaikille osapuolille. Kokemusten vertailu on tällaisessa ympäristössä tärkeää.

10. LIITTEET

Liite 1. Suomen valtuuskunta Dohan ilmastoneuvotteluissa

Valtuuskunnan puheenjohtaja:

- Ympäristöministeri Ville Niinistö, ympäristöministeriö

Varapuheenjohtajat:

- Pääneuvottelija Sirkka Haunia, ympäristöministeriö
- Kansainvälisten asiain johtaja Jukka Uosukainen, ympäristöministeriö

Jäsenet:

- Ulkoasiainneuvos Markku Niinioja, ulkoasiainministeriö
- Finanssineuvos Outi Honkatukia, valtiovarainministeriö
- Ympäristöjohtaja Veikko Marttila, maa- ja metsätalousministeriö
- Vanhempi hallitussihteeri Karoliina Anttonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- Ympäristöneuvos Merja Turunen, ympäristöministeriö

Asiantuntijat ja avustajat:

- Yksikön päällikkö Jukka Pesola, ulkoasiainministeriö
- Lähetystöneuvos Markku Aho, ulkoasiainministeriö
- Ulkoasiainsihteeri Jatta Jämsén, ulkoasiainministeriö
- Erikoistutkija Folke Sundman, ulkoasiainministeriö
- Ylitarkastaja Marko Berglund, ulkoasiainministeriö
- Neuvonantaja Matti Nummelin, ulkoasiainministeriö
- Tarkastaja Johanna Pietikäinen, ulkoasiainministeriö
- Neuvotteleva virkamies Tatu Torniainen, maa- ja metsätalousministeriö
- Neuvotteleva virkamies Juhani Tirkkonen, työ- ja elinkeinoministeriö
- Neuvotteleva virkamies Tuomas Kuokkanen, ympäristöministeriö
- Neuvotteleva virkamies Harri Laurikka, ympäristöministeriö
- Neuvotteleva virkamies Tuija Talsi, ympäristöministeriö
- Ylitarkastaja Paula Perälä, ympäristöministeriö
- Suunnittelija Outi Leskelä, ympäristöministeriö
- Tiedottaja Karoliina Kinnunen Mohr, ympäristöministeriö
- Erityisavustaja Lasse Miettinen, ympäristöministeriö
- Tulevaisuusvaliokunnan varapuheenjohtaja Oras Tynkkynen, eduskunta
- Talousvaliokunnan jäsen Eero Lehti, eduskunta
- Tutkija Antto Vihma, Ulkopoliittinen instituutti
- Tilastojohtaja Leena Storgårds, Tilastokeskus
- Kehittämispäällikkö Riitta Pipatti, Tilastokeskus
- Tutkimusprofessori Ilkka Savolainen, VTT
- Erityisasiantuntija Aira Kalela, Global Gender and Climate Alliance
- Suojeluasiantuntija Hanna Hakko, Suomen luonnonsuojeluliitto
- Kehityspoliittinen asiantuntija Tuuli Hietaniemi, Kepa
- Asiantuntija Vesa Vuorekoski, Akava
- Asiantuntija Tuuli Mäkelä, Elinkeinoelämän keskusliitto
- Metsäasiantuntija Janne Näräkkä, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto

Liite 2. Ympäristöministeri Ville Niinistön puhe korkean tason osuuden aikana

*Statement by Mr. Ville Niinistö, Minister of the Environment of Finland
at the 18th Conference of Parties of the UN Framework Convention on Climate Change and CMP8 of the
Kyoto Protocol
5 December 2012, Doha, Qatar*

Distinguished Mr. President, Dear Colleagues, Ladies and Gentlemen

I would like to start by thanking our hosts here in Qatar for their hospitality and the excellent facilities they have provided us.

Ladies and Gentlemen

We have to act fast. We are all in this together. The latest research shows that the global temperature could rise even four degrees by 2080, if the global community continues with its current commitments and policies. Increased efforts and strengthened cooperation are urgently needed, otherwise we are faced with floods, aridity and other extreme weather events, that will endanger the vital functions of our societies. If we don't take the necessary measures now, we will face even more severe consequences later. Furthermore, besides political will, we need to find new and innovative solutions, which could reduce emissions significantly now. We all know this. Action is needed to create sustainable societies and to protect livelihoods.

Adequate and increased financial support for climate action in developing countries, in a balanced way for both mitigation and adaptation, is a crucial part of our overall objectives. One of the key measures to start approaching the one hundred billion goal by 2020 is to proceed with the operationalization of the Green Climate Fund. Therefore Finland has made a voluntary contribution to support the start-up phase of the Fund. This half a million euros is already delivered as one of the first payments to the Fund. We are also on track to meet our fast start finance commitment of 110 million euros, which is new and additional climate financing compared to our baseline in 2009. In the next couple of years we intend to maintain our overall climate financing on average at least at the level of the fast start period. We explore options for further increasing it. We urge others to do the same.

Mr. President

In Doha we have to make progress on immediately and adequately addressing climate change. Firstly, we are entering into the second commitment period of the Kyoto Protocol. Secondly, we have started the process towards the new climate agreement which will take effect from 2020 onwards.

Finland considers the Kyoto Protocol as an essential element and building block when creating the new legally binding agreement applicable to all countries. The Kyoto Protocol flexibility mechanisms especially have been successful in engaging large number of actors outside governments and in mobilizing substantial amounts of financial and technical support for climate mitigation actions in developing countries. Therefore we strongly urge all Kyoto Parties to make the second commitment period of the Protocol operational immediately beginning of the next year and to do their utmost to initiate the ratification process as early as possible.

In Durban, we decided to start negotiations on a new global climate agreement. In Doha, we have had constructive discussions in both workstreams. The Durban platform has to be, finally, the solution to address climate change as a whole world community. We have to address the ambition gap between our joint efforts and scientific reality. As it stands, the second commitment period of the Kyoto Protocol only applies to under 15 % of global emissions. The future agreement should have commitments from all countries and especially from the major economies relative to their capabilities and promoting green economy.

Mr. President, Dear Colleagues, Ladies and Gentlemen,

I underline – it is essential to bridge the gap between the commitments by different countries and the actions needed to mitigate climate change. We need to raise the level of ambition already before 2020. Parties which have not yet made commitments for 2020 should do it immediately.

Policies and technologies exist in order to revitalize our one and only planet and secure the future of mankind. They just need to be put in place.

Liite 3. Kioton pöytäkirjan B-liite

Taulukko

Annex B to the Kyoto Protocol

<i>Party</i>	<i>Quantified emission limitation or reduction commitment (2008–2012) (percentage of base year or period)</i>	<i>Quantified emission limitation or reduction commitment (2013–2020) (percentage of base year or period)</i>	<i>Reference year¹</i>	<i>Quantified emission limitation or reduction commitment (2013–2020) (expressed as percentage of reference year)¹</i>	<i>Pledges for the reduction of greenhouse gas emissions by 2020 (percentage of reference year)²</i>
Australia	108	99.5	2000	98	–5 to –15% or –25% (3)
Austria	92	80 (4)	NA		
Belarus ^{5*}	88	1990	NA		–8%
Belgium	92	80 (4)	NA		
Bulgaria*	92	80 (4)	NA		
Croatia*	95	80 (6)	NA		–20%/–30% (7)
Cyprus		80 (4)	NA		
Czech Republic*	92	80(4)	NA		
Denmark	92	80(4)	NA		
Estonia*	92	80(4)	NA		
European Union	92	80(4)	1990		–20%/–30% (7)
Finland	92	80 (4)	NA		
France	92	80 (4)	NA		
Germany	92	80 (4)	NA		
Greece	92	80 (4)	NA		
Hungary*	94	80 (4)	NA		
Iceland	110	80 (8)	NA		
Ireland	92	80 (4)	NA		
Italy	92	80 (4)	NA		
Kazakhstan*		95	1990	95	–7%
Latvia*	92	80 (4)	NA		
Liechtenstein	92	84	1990	84	–20%/–30% (9)
Lithuania*	92	80 (4)	NA		
Luxembourg	92	80 (4)	NA		
Malta		80 (4)	NA		
Monaco	92	78	1990	78	–30%
Netherlands	92	80 (4)	NA		
Norway	101	84	1990	84	–30% to –40% (10)
Poland*	94	80 (4)	NA		
Portugal	92	80 (4)	NA		
Romania*	92	80 (4)	NA		
Slovakia*	92	80 (4)	NA		
Slovenia*	92	80 (4)	NA		
Spain	92	80 (4)	NA		
Sweden	92	80 (4)	NA		
Switzerland	92	84.2	1990	NA	–20% to –30% (11)
Ukraine*	100	76 (12)	1990	NA	–20%
United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	92	80 (4)	NA		

Party	Quantified emission limitation or reduction commitment (2008–2012) (percentage of base year or period)
Canada (13)	94
Japan (14)	94
New Zealand (15)	100
Russian Federation * (16)	100

* Countries that are undergoing the process of transition to a market economy.

All footnotes below, except for footnotes 1, 2 and 5, have been provided through communications from the respective Parties.

1) A reference year may be used by a Party on an optional basis for its own purposes to express its quantified emission limitation or reduction commitment (QELRC) as a percentage of emissions of that year, that is not internationally binding under the Kyoto Protocol, in addition to the listing of its QELRC in relation to the base year in the second and third columns of this table, which are internationally legally binding.

2) Further information on these pledges can be found in documents FCCC/SB/2011/INF.1/Rev.1 and FCCC/KP/AWG/2012/MISC.1, Add.1 and Add.2.

3) Australia's QELRC under the second commitment period of the Kyoto Protocol is consistent with the achievement of Australia's unconditional 2020 target of 5 per cent below 2000 levels. Australia retains the option later to move up within its 2020 target of 5 to 15, or 25 per cent below 2000 levels, subject to certain conditions being met. This reference retains the status of these pledges as made under the Cancun Agreements and does not amount to a new legally binding commitment under this Protocol or its associated rules and modalities.

4) The QELRCs for the European Union and its member States for a second commitment period under the Kyoto Protocol are based on the understanding that these will be fulfilled jointly with the European Union and its member States, in accordance with Article 4 of the Kyoto Protocol. The QELRCs are without prejudice to the subsequent notification by the European Union and its member States of an agreement to fulfil their commitments jointly in accordance with the provisions of the Kyoto Protocol.

5) Added to Annex B by an amendment adopted pursuant to decision 10/CMP.2. This amendment has not yet entered into force.

6) Croatia's QELRC for a second commitment period under the Kyoto Protocol is based on the understanding that it will fulfil this QELRC jointly with the European Union and its member States, in accordance with Article 4 of the Kyoto Protocol. As a consequence, Croatia's accession to the European Union shall not affect its participation in such joint fulfilment agreement pursuant to Article 4 or its QELRC.

7) As part of a global and comprehensive agreement for the period beyond 2012, the European Union reiterates its conditional offer to move to a 30 per cent reduction by 2020 compared to 1990 levels, provided that other developed countries commit themselves to comparable emission reductions and developing countries contribute adequately according to their responsibilities and respective capabilities.

8) The QELRC for Iceland for a second commitment period under the Kyoto Protocol is based on the understanding that it will be fulfilled jointly with the European Union and its member States, in accordance with Article 4 of the Kyoto Protocol.

9) The QELRC presented in column three refers to a reduction target of 20 per cent by 2020 compared to 1990 levels. Liechtenstein would consider a higher reduction target of up to 30 per cent by 2020 compared to 1990 levels under the condition that other developed countries commit themselves to comparable emission reductions and that economically more advanced developing countries contribute adequately according to their responsibilities and respective capabilities.

10) Norway's QELRC of 84 is consistent with its target of 30 per cent reduction of emissions by 2020, compared to 1990. If it can contribute to a global and comprehensive agreement where major emitting Parties agree on emission reductions in line with the 2° C target, Norway will move to a level of 40 per cent reduction for 2020 based on 1990 levels. This reference retains the status of the pledge made under the Cancun Agreements and does not amount to a new legally binding commitment under this Protocol.

11) The QELRC presented in the third column of this table refers to a reduction target of 20 per cent by 2020 compared to 1990 levels. Switzerland would consider a higher reduction target up to 30 per cent by 2020 compared to 1990 levels subject to comparable emission reduction commitments from other developed countries and adequate contribution from developing countries according to their responsibilities and capabilities in line with the 2° C target. This reference retains the status of the pledge made under the Cancun Agreements and does not amount to a new legally binding commitment under this Protocol or its associated rules and modalities.

12) Should be full carry-over and there is no acceptance of any cancellation or any limitation on use of this legitimately acquired sovereign property.

13) On 15 December 2011, the Depositary received written notification of Canada's withdrawal from the Kyoto Protocol. This action will become effective for Canada on 15 December 2012.

14) In a communication dated 10 December 2010, Japan indicated that it does not have any intention to be under obligation of the second commitment period of the Kyoto Protocol after 2012.

15) New Zealand remains a Party to the Kyoto Protocol. It will be taking a quantified economy-wide emission reduction target under the United Nations Framework Convention on Climate Change in the period 2013 to 2020. ¹

16) In a communication dated 8 December 2010 that was received by the secretariat on 9 December 2010, the Russian Federation indicated that it does not intend to assume a quantitative emission limitation or reduction commitment for the second commitment period.

Liite 4. Raportissa käytetyt lyhenteet

AAU	Assigned Amount Unit / Sallittu päästömääräyksikkö
AF	Adaptation Fund / Sopeutumisrahasto
ADP	Ad Hoc Working Group on the Durban Platform for Enhanced Action / Durbanin toimintaohjelma
AILAC	Association of Independent Latin American and Caribbean States / Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen itsenäisten valtioiden yhteisö
AOSIS	Alliance of Small Island States / Pienten saarivaltioiden allianssi
AWG-KP	Ad Hoc Working Group on Further Commitments for Annex I Parties under the Kyoto Protocol / Kioton pöytäkirjaan kuuluvien kehittyneiden maiden tulevia velvoitteita tarkasteleva ad hoc -työryhmä
AWG-LCA	Ad Hoc Working Group on Long-term Cooperative Action under the Convention / Ilmastopimuksen pitkän aikavälin yhteistyötä käsittelevä ad hoc -työryhmä
B-liitteen maat	Kioton pöytäkirjan B-liitteessä luetellut maat, joille pöytäkirjan B-liitteessä asetetaan sitovat päästöjen rajoitus- ja vähennysvelvoitteet (EU ja muita teollisuusmaita)
BOCM	Bilateral Offset Crediting Mechanism / Japanin kahdenvälinen markkinamekanismi
CBDR	Common but Differentiated Responsibilities / Yhteiset mutta eriytetyt vastuut
CDM	Clean Development Mechanism / Puhtaan kehityksen mekanismi
CER	Certified Emission Reduction / Sertifioitu päästövähennys
CGE	Consultative Group of Experts / Kehitysmaiden raporttien tekoa tukeva asiantuntijaryhmä
CMP	Meeting of the Parties to the Kyoto Protocol / Kioton pöytäkirjan osapuolten konferenssi
COP	Conference of the Parties / Ilmastopimuksen osapuolikokous
ERU	Emission Reduction Unit / Yhteistoteutushankkeista saatava päästövähennysyksikkö
FVA	Framework for Various Approaches / Vaihtoehtoisten lähestymistapojen kehys
GCF	Green Climate Fund / Vihreä ilmastorahasto
G77	Kehitysmaiden yhteinen neuvotteluryhmä
I-liitteen maat	OECD- maita vuodelta 1992 sekä Itä- ja Keski-Euroopan siirtymätalousmaita
IAR	International Assessment and Review / Teollisuusmaiden arviointi- ja tarkistusmenettely
ICA	International Consultation and Assessment / Kehitysmaiden konsultaatio- ja arviointiprosessi
IPCC	Intergovernmental Panel on Climate Change / Hallitustenvälinen ilmastomuutospaneeli
JI	Joint Implementation / Yhteistoteutus
JISC	Joint Implementation Supervisory Committee / Yhteistoteutuksen ohjauskomitea
LDC	Least Developed Countries / Vähiten kehittyneet maat
LDCF	Least Developed Countries Fund / Vähiten kehittyneiden maiden rahasto
LEG	LDCs Expert Group / Vähiten kehittyneiden maiden asiantuntijaryhmä
LMDC	Like Minded Developing Countries / Samanmielisten kehitysmaiden ryhmä
LULUCF	Land Use, Land Use Change and Forestry / Maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous
MCA	More Comprehensive Accounting / Kattavampi laskenta
MRV	Measurable, Reportable & Verifiable / mittaaminen, raportointi ja todentaminen

NAMA	Nationally Appropriate Mitigation Actions / Kansallisesti soveltuvat päästötoimet
NMM	New Market Mechanism / Uusi markkinamekanismi
NWP	Nairobi Work Program / Nairobilin työohjelma
QELRO	Quantified Emission Limitation or Reduction Commitment / Päästöjen määrälliset rajoitus- tai vähennysvelvoitteet
REDD	Reducing Emission from Deforestation and Forest Degradation / YK:n metsäkatoa ja metsien tilan heikkenemistä ehkäisevä ohjelma kehitysmaissa,
SBI	Subsidiary Body for Implementation / Ilmastopimuksen avustava toimielin toimeenpanoa varten
SBSTA	Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice / Ilmastopimuksen avustava toimielin tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten
SCCF	Special Climate Change Fund / Ilmastomuutoksen erityisrahasto
UNFCCC	United Nations Framework Convention on Climate Change / Ilmastomuutosta koskeva YK:n puitesopimus, ns. ilmastopimus